Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2023/1553

19.12.2023

AANBEVELING VAN DE COMMISSIE

van 12 december 2023

over de omzetting van artikel 30 over nationale fondsen voor energie-efficiëntie, financiering en technische ondersteuning van Richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie ("herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie")

(C/2023/1553)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In haar mededeling van 28 november 2018 getiteld "Een schone planeet voor iedereen — Een Europese strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie" ([1]) stelde de Commissie dat energie-efficiëntie een belangrijk actieterrein is dat onontbeerlijk is om de economie van de Unie volledig koolstofvrij te maken.

(2) In december 2018 werd in het pakket "Schone energie voor alle Europeanen" een nieuw kerndoel inzake het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie voor 2030 van ten minste 32,5 % vastgesteld (in vergelijking met het verwachte energieverbruik in 2030), waarmee werd beoogd de energie-efficiëntie bovenaan de agenda te zetten, wereldleider te worden op het gebied van hernieuwbare energiebronnen en de consumenten een eerlijke regeling te bieden.

(3) In Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad ([2]) (de "richtlijn energie-efficiëntie"), zoals gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2018/2002 ([3]), is de verplichting vastgesteld om tegen 2030 het kerndoel te halen van ten minste 32,5 % energiebesparing op EU-niveau.

(4) In haar mededeling van 17 september 2020 getiteld "Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030: investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal" ([4]) (het "klimaatdoelstellingsplan") stelt de Commissie voor om de klimaatambitie van de Unie te verhogen door het broeikasgasemissiestreefcijfer voor 2030 op te trekken tot ten minste 55 % onder het niveau van 1990. Het voorstel komt tegemoet aan de toezegging in de mededeling van de Commissie van 11 december 2019 getiteld "De Europese Green Deal" om een alomvattend plan voor te stellen om het Uniestreefcijfer voor 2030 op verantwoorde wijze te verhogen tot 55 %.

(5) Uit de effectbeoordeling bij het klimaatdoelstellingsplan is gebleken dat, om de aangescherpte klimaatambitie te verwezenlijken, de energie-efficiëntie aanzienlijk moest worden verbeterd ten opzichte van het niveau van 32,5 %.

(6) Om deze doelstellingen te verwezenlijken, heeft de Commissie in haar mededeling van 19 oktober 2020, getiteld "Werkprogramma van de Commissie voor 2021 — Een Unie van vitaliteit in een kwetsbare wereld" ([5]), een wetgevingspakket aangekondigd om de broeikasgasemissies tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen (het "Fit for 55-pakket") en tegen 2050 een klimaatneutrale Europese Unie tot stand te brengen. Dat pakket heeft betrekking op een reeks beleidsterreinen, waaronder een voorstel voor een herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie.

([1]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank, "Een schone planeet voor iedereen — Een Europese strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie" (COM(2018) 773 final).

([2]) Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1).

([3]) Richtlijn (EU) 2018/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 210).

([4]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030: investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal" (COM(2020) 562 final).

([5]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Werkprogramma van de Commissie voor 2021 Een Unie van vitaliteit in een kwetsbare wereld" (COM(2020) 690 final).

(7) Richtlijn (EU) 2023/1791 ([6]) (de "herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie") is derhalve op 13 september 2023 vastgesteld, waardoor het ambitieniveau voor 2030 op het gebied van energie-efficiëntie aanzienlijk is verhoogd, onder meer met betrekking tot de financiering van energie-efficiëntie.

(8) Het mobiliseren van investeringen in energie-efficiëntie via specifieke beleidsmaatregelen en financieringsmaatregelen voor energie-efficiëntie, waarmee het volume energie-efficiëntieprojecten kan worden opgeschaald en particuliere financiering kan worden aangetrokken voor de uitvoering van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie, is van cruciaal belang om de lidstaten te helpen de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 te halen en tegen 2050 op kostenefficiënte wijze klimaatneutraliteit te bereiken, en tegelijkertijd het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de economie van de EU te waarborgen.

(9) De Europese Raad heeft in zijn conclusies van 21-22 oktober 2022 en van 15 december 2022 de Raad en de Europese Commissie verzocht concrete voorstellen in te dienen om onder meer de inspanningen op het gebied van energiebesparing op te voeren en herhaalde dat de investeringen in energie-efficiëntie moeten worden opgevoerd.

(10) In artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie wordt erkend dat er passende financiële en technische steun moet worden verleend voor energie-efficiëntiemaatregelen, dat er gerichte beleidsmaatregelen moeten worden ontwikkeld voor het aanboren van particuliere financiering in energie-efficiëntie, en wordt de basis gelegd voor verdere werkzaamheden om investeringen in energie-efficiëntie te stimuleren, waarbij de nadruk wordt gelegd op de samenwerking tussen de Europese Commissie en de lidstaten.

(11) Met name moeten de lidstaten, overeenkomstig artikel 30, lid 1, en onverminderd de artikelen 107 en 108 VWEU, de oprichting van financieringsfaciliteiten of het gebruik van bestaande faciliteiten voor energie-efficiëntieverbeteringsmaatregelen faciliteren, opdat de voordelen van meerdere financieringsstromen maximaal worden benut, alsook de combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en technische bijstand. Tegelijkertijd moet de Commissie op grond van artikel 30, lid 2, de lidstaten helpen bij het opzetten van financieringsfaciliteiten en faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand om investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren en energie-efficiëntiemaatregelen te ondersteunen ten behoeve van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers, mensen in huishoudens met een laag inkomen en, in voorkomend geval, mensen die in een sociale woning wonen. Om de lidstaten te ondersteunen bij het omzetten en uitvoeren van artikel 30, leden 1 en 2, van de richtlijn energie-efficiëntie, wordt in de richtsnoeren herinnerd aan het toepassingsgebied en de doelstellingen van de vereisten en worden opties en voorbeelden gegeven van beleidsmaatregelen om aan de verplichtingen te voldoen, zoals de noodzaak om het regelgevingskader te stroomlijnen om meerdere EU- en nationale financieringsstromen te combineren, en de noodzaak om de oprichting van faciliteiten voor technische bijstand op nationaal of, in voorkomend geval, regionaal niveau te vergemakkelijken.

(12) Op grond van artikel 30, lid 3, moeten de lidstaten kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, zoals groene hypotheken en groene leningen, bevorderen en ervoor zorgen dat deze op ruime schaal en op niet-discriminerende wijze door financiële instellingen worden aangeboden en zichtbaar en toegankelijk zijn voor consumenten, alsook maatregelen nemen om de tenuitvoerlegging van financieringsregelingen via de energierekening of via de voorheffing te vergemakkelijken, en aansporen tot het opzetten van leninggarantiefaciliteiten voor investeringen in energie-efficiëntie. Om de lidstaten te ondersteunen bij het omzetten en uitvoeren van artikel 30, lid 3, van de richtlijn energie-efficiëntie, wordt in de richtsnoeren herinnerd aan het toepassingsgebied en de doelstellingen van de vereisten en worden opties en voorbeelden gegeven van beleidsmaatregelen om aan de verplichtingen te voldoen, zoals de ontwikkeling van het noodzakelijke regelgevingskader om de non-discriminatie van energie-efficiëntieleningen te waarborgen, steunregelingen en risicobeperkingsfaciliteiten te gebruiken om kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie te bevorderen, en de nodige stappen om in de nationale kaders financieringsregelingen via de energierekening of via de belasting te voorzien. In dit verband moeten de maatregelen van de lidstaten in overeenstemming zijn met het acquis van de EU inzake financiële regelgeving en een hefboomeffect hebben op de maatregelen waarover zij en marktdeelnemers binnen het EU-kader voor duurzame financiering beschikken, zonder afbreuk te doen aan de verdere ontwikkeling op deze gebieden.

(13) Krachtens artikel 30, leden 4 en 5, moeten de lidstaten het opzetten van financiële steunregelingen bevorderen die specifiek gericht zijn op de renovatie van individuele en stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen, en lokale deskundigheid en technische bijstand bevorderen om lokale systemen voor stadsverwarming en -koeling koolstofvrij te maken. Om de lidstaten te ondersteunen bij het omzetten en uitvoeren van artikel 30, leden 4 en 5, van de richtlijn energie-efficiëntie, wordt in de richtsnoeren herinnerd aan het toepassingsgebied en de

([6]) Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking) (PB L 231 van 20.9.2023, blz. 1).

doelstellingen van de vereisten en worden opties en voorbeelden gegeven van beleidsmaatregelen om aan de verplichtingen te voldoen, zoals het opzetten van specifieke financiële steunregelingen voor de renovatie van stadsverwarming in verband met de oprichting van éénloketsystemen voor exploitanten van stadsverwarming en stadskoeling.

(14) In artikel 30, lid 7, is bepaald dat de Commissie een dialoog moet voeren met zowel publieke als particuliere financiële instellingen, alsook met relevante specifieke sectoren om in kaart te brengen welke behoeften er zijn en welke acties zij kan ondernemen om particuliere financiering voor energie-efficiëntiemaatregelen en energierenovaties aan te boren en bij te dragen aan het verwezenlijken van de energie-efficiëntiestreefcijfers van de Unie en de nationale energie-efficiëntiebijdragen. In dit verband zal de Commissie een nieuwe Europese Coalitie voor de financiering van energie-efficiëntie lanceren, waarbij ook de lidstaten nauwer worden betrokken, zodat een dialoogkader wordt gecreëerd voor maatregelen die investeringen in energie-efficiëntie vergemakkelijken.

(15) Overeenkomstig artikel 30, lid 11, kunnen de lidstaten een nationaal fonds voor energie-efficiëntie oprichten om de lidstaten te ondersteunen bij het voldoen aan hun nationale energie-efficiëntiebijdragen en hun energiebesparingsverplichtingen overeenkomstig artikel 4 en artikel 8 van Richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie. Overeenkomstig artikel 30, lid 12, moet, wanneer een nationaal fonds voor energie-efficiëntie wordt opgericht, dit worden gebruikt om het gebruik van particuliere investeringen in energie-efficiëntie te vergroten en energie-efficiëntiemaatregelen te ondersteunen ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers, mensen in huishoudens met een laag inkomen en, in voorkomend geval, mensen die in een sociale woning wonen. Om de lidstaten te ondersteunen bij de omzetting en uitvoering van artikel 30, leden 11 en 12, van de richtlijn energie-efficiëntie en bij het gebruik van de mogelijkheden van artikel 30, leden 13 en 14, van de richtlijn energie-efficiëntie, wordt in de richtsnoeren herinnerd aan het toepassingsgebied en de doelstellingen van de bepalingen inzake nationale fondsen voor energie-efficiëntie, worden stappen voor de oprichting ervan voorgesteld en wordt de mogelijkheid voorgesteld om tijdelijk aan de jaarlijkse verplichtingen uit hoofde van de richtlijn energie-efficiëntie te voldoen door middel van een financiële bijdrage aan het nationale fonds voor energie-efficiëntie, alsook de methode voor de berekening van een dergelijke financiële bijdrage.

(16) In artikel 30, lid 17, worden de bestaande rapportagevereisten voor de lidstaten inzake de financiering van energie-efficiëntie versterkt door te eisen dat zij uiterlijk op 15 maart 2025 en vervolgens om de twee jaar verslag uitbrengen aan de Commissie, in het kader van hun op grond van artikel 17 en overeenkomstig artikel 21 van Verordening (EU) 2018/1999 ingediende integrale nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat, over a) het volume aan overheidsinvesteringen in energie-efficiëntie en de gemiddelde hefboomfactor van de overheidsfinanciering ter ondersteuning van energie-efficiëntiemaatregelen; b) het volume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende producten; c) in voorkomend geval, nationale financieringsprogramma's om de aanwending van energie-efficiëntie en beste praktijken te doen toenemen, en innovatieve financieringsregelingen voor energie-efficiëntie. Daarnaast worden in artikel 30, lid 18, de bestaande rapportageverplichtingen verduidelijkt die in aanmerking moeten worden genomen om aan de in lid 17, punt b), bedoelde vereisten te voldoen.

(17) De lidstaten moeten de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen tot omzetting van artikel 30 betreffende de financiering van energie-efficiëntie uiterlijk op 11 oktober 2025 in werking doen treden.

(18) De volledige omzetting en doeltreffende uitvoering van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie is noodzakelijk om de EU in staat te stellen haar energie-efficiëntie- en klimaatdoelstellingen voor 2030 te halen.

(19) Het staat de lidstaten tot op zekere hoogte vrij de vereisten met betrekking tot artikel 30 inzake financiering van energie-efficiëntie om te zetten en uit te voeren op een manier die het best past bij hun nationale omstandigheden.

BEVEELT AAN DAT DE LIDSTATEN:

1. De richtsnoeren in de bijlage bij deze aanbeveling volgen bij de omzetting van de vereisten die zijn ingevoerd bij artikel 30 van Richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie.

2. In deze aanbeveling worden de gewijzigde vereisten uiteengezet en wordt getoond hoe de doelstellingen van de richtlijn kunnen worden verwezenlijkt. Het doel is ertoe bij te dragen dat alle lidstaten bij de voorbereiding van hun omzettingsmaatregelen een uniform begrip hebben van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie.

3. Deze aanbeveling wijzigt de rechtsgevolgen van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie niet en doet geen afbreuk aan de bindende interpretatie ervan door het Hof van Justitie. De aanbeveling belicht de bepalingen inzake de financiering van energie-efficiëntie en heeft betrekking op artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie.

Gedaan te Brussel, 12 december 2023.

Voor de Commissie
Kadri SIMSON
Lid van de Commissie

BIJLAGE

1. INLEIDING

Met artikel 30 van Richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie (de "herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie") wordt beoogd de publieke en particuliere investeringen in energie-efficiëntie in verschillende sectoren te verhogen om de energie-efficiëntiestreefcijfers van de EU voor 2030 te halen. Het artikel draagt bij tot deze doelstelling door een faciliterend kader te bieden voor kosteneffectievere overheidssteun en voor meer particuliere investeringen in energie-efficiëntiemaatregelen. EU-financiering en nationale overheidsfinanciering zullen niet volstaan om aan de investeringsbehoeften te voldoen; het grootste deel van de financiële steun zal uit de particuliere sector moeten worden gemobiliseerd. Het beperkte bedrag aan beschikbare overheidsfinanciering is gericht op het aanpakken van belemmeringen voor investeringen, het ondersteunen van investeringen door de meest kwetsbare groepen, het verstrekken van financiële instrumenten en overheidsgaranties, met als doel de uitrol van energie-efficiëntiemaatregelen te versnellen en particuliere investeringen te stimuleren en te mobiliseren. De omzetting en uitvoering van artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie betreffende de financiering van energie-efficiëntie zal naar verwachting het faciliterende kader verbeteren om investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren, en zo bijdragen tot zowel de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 als de energiebesparingsdoelstellingen van REPowerEU.

Deze richtsnoeren zijn bedoeld om de lidstaten te ondersteunen bij de omzetting van artikel 30 van Richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie. De bindende interpretatie van EU-wetgeving is de exclusieve bevoegdheid van het Hof van Justitie van de Europese Unie. De in deze richtsnoeren uiteengezette zienswijzen laten het standpunt dat de Commissie voor het Hof van Justitie zou kunnen innemen, onverlet.

De verplichtingen voor de lidstaten in artikel 30 worden aan het begin van elke afdeling van deze bijlage beschreven en verplichten de lidstaten om een aantal beleidsmaatregelen of financierings- en steunprogramma's uit te voeren, met als doel de investeringen in energie-efficiëntie in alle sectoren te verbeteren en aldus bij te dragen tot de verwezenlijking van de bindende energie-efficiëntiestreefcijfers van de EU voor 2030.

In afdeling 2 van deze bijlage wordt gewezen op de dwingende bepalingen van artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie die in het nationale wetgevingskader moeten worden omgezet en uitgevoerd, met uitleg over het toepassingsgebied en de doelstellingen van de bepalingen, alsmede nadere informatie over de keuze van mogelijke beleidsmaatregelen om aan de vereisten te voldoen.

Afdeling 3 van deze bijlage heeft betrekking op de facultatieve bepalingen inzake de nationale fondsen voor energie-efficiëntie, die de lidstaten de mogelijkheid bieden een dergelijk fonds op te zetten om de doelstellingen van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie te verwezenlijken, en aan een aantal verplichtingen van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie te voldoen door middel van financiële bijdragen. Indien voor deze mogelijkheid wordt gekozen, zijn een aantal nader gedetailleerde eisen van toepassing.

Afdeling 4 van deze bijlage heeft betrekking op de aangescherpte rapportageverplichtingen inzake financiering van energie-efficiëntie, die rechtstreeks van toepassing zijn op de lidstaten. Deze rapportage zal worden opgenomen in de nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat overeenkomstig de artikelen 17 en 21 van Verordening (EU) 2018/1999 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie.

2. DWINGENDE BEPALINGEN VOOR OMZETTING EN UITVOERING

Het belangrijkste vereiste in artikel 30 is dat de lidstaten de oprichting van financieringsfaciliteiten faciliteren en/of het gebruik van de bestaande faciliteiten ter ondersteuning van energie-efficiëntiemaatregelen uitbreiden en de opschaling van particuliere en innovatieve financieringsoplossingen voor energie-efficiëntie bevorderen en bestaande belemmeringen op dit gebied wegnemen. Dit is van cruciaal belang voor het mobiliseren van een passend investeringsvolume in energie-efficiëntie. In de volgende afdeling en de onderafdelingen ervan komen de belangrijkste dwingende vereisten voor de omzetting uit hoofde van artikel 30 aan bod.

2.1. Facilitering van financieringsfaciliteiten en de combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en technische bijstand

Tabel 2-1.

Artikel 30, leden 1 en 2

#	Lid van artikel 30
1	Onverminderd de artikelen 107 en 108 VWEU faciliteren de lidstaten de oprichting van financieringsfaciliteiten of het gebruik van bestaande faciliteiten met het oog op energie-efficiëntieverbeteringsmaatregelen, opdat de voordelen van meerdere financieringsstromen maximaal worden benut, alsook de combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en technische bijstand.

2	De Commissie helpt de lidstaten in voorkomend geval, rechtstreeks of via de Europese financiële instellingen, bij het opzetten van financieringsfaciliteiten en faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand op nationaal, regionaal of lokaal niveau met het oog op het vergroten van de investeringen in energie-efficiëntie in verschillende sectoren, alsook op het beschermen en slagvaardig maken van kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen, mensen in huishoudens met een laag inkomen en, in voorkomend geval, mensen die in een sociale woning wonen, onder meer door de integratie van een gelijkheidsperspectief zodat niemand aan zijn lot wordt overgelaten.

2.1.1. *Toepassingsgebied en doelstellingen van het vereiste*

Op grond van artikel 30, lid 1, moeten de lidstaten de oprichting van financieringsfaciliteiten faciliteren en de combinatie van meerdere financieringsstromen maximaliseren. Overeenkomstig artikel 30, lid 2, moeten de lidstaten, naast faciliteiten op nationaal niveau, de oprichting van financieringsfaciliteiten op regionaal of lokaal niveau faciliteren. Met gedetailleerde kennis van het gebouwenbestand en de lokale bewoners staan regionale en lokale financieringsfaciliteiten dichter bij burgers en lokale bedrijven. Daarom zijn zij in staat actief met hen samen te werken en de uitrol van financiële steunregelingen voor verbeteringen van de energie-efficiëntie te faciliteren ([1]). De lidstaten moeten ervoor zorgen dat financieringsfaciliteiten een combinatie van verschillende financieringsstromen en projectontwikkelingsbijstand bieden, en het gebruik van EU-middelen voor het opzetten van nationale en regionale financieringsfaciliteiten maximaliseren. Vaak is een combinatie van financiële en technische bijstand nodig om de vele verschillende belemmeringen weg te nemen die een verbetering van de energie-efficiëntie in de weg staan, waaronder economische, financiële, gedrags- en informationele belemmeringen, waaronder financiële geletterdheid op het gebied van energie, projectontwikkelingsprocessen, financieringsmogelijkheden, geloofwaardigheid van aannemers enzovoorts ([2]). Bij het opzetten van faciliteiten voor financiering en technische ondersteuning die publieke financiële steun verlenen voor energie-efficiëntieverbeteringsmaatregelen, moeten de lidstaten rekening houden met de toepasselijke staatssteunregels voor energie-efficiëntie ([3]).

Hoewel er mogelijk financiële steun beschikbaar is, is het bestaan ervan of de toegang daartoe vaak niet bekend. Eénloketsystemen zijn doeltreffend om het bewustzijn van technische en financieringsmogelijkheden te vergroten en bieden een combinatie van technische ([4]) en financiële ondersteuning voor energie-efficiëntiemaatregelen, zowel in de woon- als in de commerciële sector ([5]). Eénloketsystemen kunnen rechtstreeks financiering voor een project verstrekken en/of optreden als intermediair, waarbij klanten worden gekoppeld aan publieke of particuliere financiers. De Hauts-de-France Pass Rénovation-regeling is een voorbeeld van een regeling die financiële instrumenten combineert met technische ondersteuning (zie tekstvak 1).

Tekstvak 1. Hauts-de-France Pass Rénovation

De Hauts-de-France Pass Rénovation is een alomvattend éénloketsysteem dat door een regionale autoriteit is opgezet om de renovatie van woongebouwen in de regio te ondersteunen. Doel is het energieverbruik in woongebouwen te verminderen, energiearmoede te bestrijden en aan te tonen dat financiering voor energie-efficiëntie een laag risico inhoudt om particuliere banken aan te moedigen verdere producten uit te rollen. Het programma werd in 2013 in Picardië getest en is sindsdien uitgebreid tot de hele regio Hauts-de-France.

Met de regeling worden verschillende stappen gezet om de zichtbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie te vergroten. Er is een publiciteitscampagne opgezet om het publiek bewust te maken van de regeling. Er is steun beschikbaar voor alle bewoners van een eigen woning of huurders van woningen, ongeacht leeftijd en soort woning. Er worden verschillende financieringsoplossingen aangeboden, waaronder een standalone kredietaanbod, renteloze “eco-leningen” (in het kader van de gereguleerde

([1]) Economidou, M., Della Valle, N., Melica, G., Valentini, O., en Bertoldi, P., *Financing energy renovations at local and regional level*, EUR 30815 EN, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2021, ISBN 978-92-76-41141-3, doi: 10.2760/52526, JRC123755.

([2]) Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., Della Valle, N., en Economidou, M., *The role of one-stop shops in energy renovation — a comparative analysis of OSSs cases in Europe, Energy and Buildings*, 2021, ISSN 0378-7788, 250, blz. 111273, JRC124675.

([3]) Wat investeringssteun voor energie-efficiëntiemaatregelen betreft, zijn de relevante staatssteunbepalingen de artikelen 38, 38 bis (steun voor eigenaren en huurders van gebouwen), 38 ter (steun voor ESCO’s), en 39 (steun verleend via financiële intermediairs) van de algemene groepsvrijstellingsverordening inzake staatssteun (AGVV) en afdeling 4.1 (Steun voor de reductie en verwijdering van broeikasgasemissies, onder meer via steun voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie), 4.2 (Steun voor de verbetering van de energie- en milieuprestaties van gebouwen) en 4.10 (Steun ten behoeve van stadsverwarming en stadskoeling) van de richtsnoeren inzake staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie (CEEAG).

([4]) Met inbegrip van technische ondersteuning voor de planning, kwaliteitsborging en monitoring van de werkzaamheden nadat de gebouwen in gebruik zijn genomen.

([5]) Boza-Kiss, B., Bertoldi, P., Della Valle, N., en Economidou, M., *One-stop shops for residential building energy renovation in the EU*, EUR 30762 EN, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2021, ISBN 978-92-76-40100-1, doi: 10.2760/245015, JRC125380.

nationale regeling) en gemakkelijkere toegang tot leningen van door derden beheerde financiële instellingen. De looptijd van leningen kan oplopen tot 25 jaar op basis van de levensduur van de specifieke renovaties. De werkzaamheden kunnen worden voorgefinancierd, waarbij de terugbetalingen pas aan het einde van het project plaatsvinden. Om de betaalbaarheid te waarborgen, wordt bij maandelijkse betalingen rekening gehouden met de geraamde energiebesparingen. Begunstigden met een laag inkomen die het zich niet kunnen veroorloven de lening terug te betalen, komen ook in aanmerking voor financiële bijstand van de Franse nationale autoriteit voor huisvesting, ANAH (Agence nationale de l'habitat). Huishoudens krijgen ook technische ondersteuning, waaronder een thermische audit van hun woning, advies over renovatiewerkzaamheden en potentiële energiebesparingen, ondersteuning bij het selecteren van bedrijven, werfopvolging tijdens renovaties en daaropvolgende monitoring van het energieverbruik.

2.1.2. *Keuze van beleidsmaatregelen om aan het vereiste te voldoen*

De lidstaten kunnen aan het vereiste voldoen door de oprichting van financieringsfaciliteiten en de combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en technische bijstand te faciliteren door middel van verschillende acties:

— **Het regelgevingskader stroomlijnen om de combinatie van meerdere EU- en nationale financieringsstromen** en de combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en technische bijstand van verschillende faciliteiten mogelijk te maken.

— **Zorgen voor nauwe coördinatie tussen de verschillende financieringsbronnen voor energie-efficiëntie, rekening houdend met de behoeften van de beoogde eindbegunstigden. Zo zou de komende overheidssteun voor energie-efficiëntiemaatregelen in kwetsbare huishoudens uit het Sociaal Klimaatfonds** ([6]) **ook via financiële intermediairs kunnen worden verleend, en zouden de lidstaten reeds kunnen plannen hoe zij dergelijke maatregelen kunnen opnemen in hun sociale klimaatplannen die uiterlijk in juni 2025 zullen worden ingediend, en een geïntegreerd ondersteunend kader voor investeringen in energie-efficiëntie kunnen invoeren.**

— **Specifieke expertise opzetten bij nationale stimuleringsbanken of soortgelijke openbare instellingen die kapitaalinvesteringen in energie-efficiëntie bevorderen, met name wat betreft het combineren van financieringsinstrumenten met programma's voor overheidssubsidies.**

— **Het opzetten van faciliteiten voor technische bijstand op nationaal of, in voorkomend geval, regionaal niveau faciliteren.** Faciliteiten voor technische bijstand kunnen actief samenwerken met lokale overheden en lokale bedrijven om financiële steun in te zetten en het combineren van verschillende financieringsstromen voor efficiëntieverbeteringen te bevorderen. Daartoe kunnen de Europese Commissie en de Europese Investeringsbank de lidstaten ondersteunen bij het opzetten van faciliteiten voor technische bijstand op nationaal en regionaal niveau, op basis van het Elena-model.

— **Opzetten van éénloketsystemen op nationaal, regionaal of lokaal niveau** ([7]): Deze regelingen bieden proactief zowel technische als financiële steun aan bedrijven voor de verbetering van de energie-efficiëntie van hun faciliteiten, en/of aan bewoners van een eigen woning of aan huurders van woningen die de energie-efficiëntie van hun woningen willen verbeteren. Zij kunnen bijdragen tot een groter vertrouwen door de verantwoordelijkheden en corrigerende maatregelen in geval van problemen met bouwwerkzaamheden duidelijk te definiëren en kunnen er ook toe bijdragen moeilijk bereikbare groepen te ondersteunen. Eénloketsystemen kunnen ook een belangrijke rol spelen bij het samenbrengen van verschillende huishoudens met vergelijkbare aanpassingsbehoeften, waardoor zij fungeren als aggregatoren van projecten, schaalvoordelen creëren, de administratieve lasten en de kwaliteitsborgingslast voor individuele eigenaren-bewoners verminderen en standaardisering en bundeling van projecten voor financiële investeerders en schuldherfinanciering mogelijk maken.

([6]) Verordening (EU) 2023/955 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1060 (PB L 130 van 16.5.2023, blz. 1).

([7]) In de richtsnoeren bij artikel 23 van de richtlijn energie-efficiëntie worden de bepalingen met betrekking tot de oprichting van éénloketsystemen ter ondersteuning van energie-efficiëntiedoelstellingen nader beschreven.

2.2. **Bevordering van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie**

Tabel 2-2.

Artikel 30, lid 3 — eerste zin

#	Lid van artikel 30
3 — eerste zin	De lidstaten nemen maatregelen ter bevordering van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, zoals groene hypotheken en groene leningen, gedekt en ongedekt, en zorgen ervoor dat deze op ruime schaal en op niet-discriminerende wijze door financiële instellingen worden aangeboden en zichtbaar en toegankelijk zijn voor consumenten.

2.2.1. *Toepassingsgebied en doelstellingen van het vereiste*

Kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie zijn leningen die de initiële investeringskosten van energie-efficiëntiemaatregelen dekken. Leningen voor energie-efficiëntie omvatten een verscheidenheid aan schuldfinancieringsinstrumenten, van standaardleningen voor energie-efficiëntiemaatregelen tot meer innovatieve kredietproducten zoals energie-efficiëntiehypotheken, groene consumentenkredieten en financiering via de energierekening en via de voorheffing. Deze producten kunnen worden geleverd door verschillende soorten kredietverstrekkers, waaronder overheidsinstellingen, banken, nutsbedrijven enz., en ontvangen door een breed scala aan kredietnemers, waaronder huiseigenaren, huurders, bedrijven, leveranciers van energiediensten (ESCO's) en overheidsorganisaties.

Energie-efficiënte kredietverleningsproducten worden doorgaans via twee hoofdkanalen geleverd:

— Kredietlijnen, d.w.z. kredietfaciliteiten die door banken of andere financiële instellingen worden aangeboden met het specifieke doel energie-efficiëntiemaatregelen te financieren. In opkomende markten voor financiering van energie-efficiëntie moeten kredietlijnen voor energie-efficiëntie idealiter worden ondersteund door overheids- en multilaterale banken. Naarmate de markten groeien, kunnen lokale commerciële banken specifieke particuliere energie-efficiënte kredietlijnen ontwikkelen (bv. groene hypotheken).

— Specifieke fondsen, d.w.z. instrumenten met een specifiek mandaat om te investeren in energie-efficiëntiemaatregelen, vaak met bijzondere aandacht voor specifieke sectoren (bv. gebouwen of industrie). Specifieke fondsen moeten zowel vreemd vermogen als eigen vermogen, hybride instrumenten en leninggaranties aanbieden. Deze fondsen kunnen volledig particulier kapitaal, volledig publiek kapitaal of bijdragen van zowel de particuliere als de publieke sector omvatten. Nationale fondsen voor energie-efficiëntie die in veel lidstaten bestaan, zijn hier een voorbeeld van en worden nader besproken in afdeling 3.

De lidstaten moeten financiële instellingen, met name commerciële banken en nationale organisaties die kapitaalinvesteringen bevorderen, ondersteunen om de financiering voor energie-efficiëntie op te schalen. Met name kredietinstellingen spelen een fundamentele rol bij het vergroten van het volume aan leningen op het gebied van energie-efficiëntie. Verschillende commerciële banken in Europa bieden groene consumentenkredieten en groene hypotheken aan en hebben strategieën en doelstellingen voor groene kredietportefeuilles. Retailbankieren kan ook een hefboomeffect hebben op een goed ontwikkelde en wijdverbreide organisatiestructuur om adviesdiensten en ondersteunende diensten te verlenen ter ondersteuning van de vereisten en kansen in verband met groene leningen, op basis van directe en robuuste relaties met eigenaren van gebouwen en ondernemingen.

Daartoe wordt de lidstaten en marktdeelnemers aanbevolen passend gebruik te maken van de instrumenten, normen en labels van het EU-kader voor duurzame financiering en de kapitaalmarktenunie (KMU), met name rekening houdend met de rol van de EU-taxonomie om particuliere financiering te helpen mobiliseren voor ecologisch duurzame activiteiten en kansen, onder meer met het oog op hoogwaardige investeringen in energie-efficiëntie.

Om de invoering van energie-efficiëntiemaatregelen te ondersteunen, hebben groene consumentenkredieten doorgaans looptijden die langer zijn dan algemeen consumentenkrediet, lagere en/of vaste rentetarieven, en vaak geen verplichte zekerheden ([8]). Groene consumentenleningen kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van energie-efficiëntiemaatregelen door de aanschaf van energie-efficiënte uitrusting, technologieën of apparatuur, alsook voor gerichte maatregelen voor de renovatie van gebouwen. Evenzo moedigen groene hypotheken kredietnemers aan om de energie-efficiëntie van hun gebouwen te verbeteren en/of energie-efficiënte woningen aan te kopen door gunstigere voorwaarden aan te bieden dan standaardhypotheken. Tekstvak 2 bevat het voorbeeld van het Roemeense programma voor groene huizen en groene hypotheken.

([8]) Zekerheid, of onderpand, is een activum dat door de kredietnemer aan de kredietgever in pand wordt gegeven voor het geval hij bij de terugbetaling in gebreke blijft. Leningen die gedekt zijn, worden vaak tegen een lagere rente verstrekt dan leningen zonder zekerheid, maar met een hoger risico voor de kredietnemer.

Tekstvak 2. Roemeens programma voor groene huizen en groene hypotheken

Het Roemeense programma voor groene huizen en groene hypotheken werd in 2012 opgezet met financiering van de Europese Commissie ([9]). Het bestaat uit twee elementen: 1) certificering van groene huizen door de Roemeense Raad voor groene gebouwen (RoGBC); en 2) groene hypotheken die door commerciële banken worden verstrekt aan kopers van woningen die door de RoGBC zijn gecertificeerd. Alle banken die hypotheken in Roemenië aanbieden, kunnen deelnemen als zij instemmen met de criteria van de RoGBC en het onafhankelijke certificeringssysteem voor groene woningen en verlaagde rentetarieven aanbieden voor door de RoGBC gecertificeerde woningen. De verstrekte hypotheken omvatten geen overheidssubsidie. Banken bieden lagere rentetarieven omdat bij gecertificeerde groene woningen het risico op niet-afbetaling van de hypotheek lager is en de woningen hoger getaxeerd zijn. De Nationale Bank van Roemenië staat groene huiskopers ook toe de geraamde energiebesparingen te beschouwen als een aanvullende bron van inkomsten in kredietaanvragen, waardoor kredietnemers toegang krijgen tot grotere leningen voor energie-efficiënte renovatie of bouw.

In artikel 30, lid 3, is voorts bepaald dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie op ruime schaal en op niet-discriminerende wijze door financiële instellingen worden aangeboden en zichtbaar en toegankelijk zijn voor consumenten ([10]). Om aan dit vereiste te voldoen, moeten de volgende maatregelen in aanmerking worden genomen:

— Om een breed aanbod te waarborgen, zou het nuttig zijn om de ontwikkeling van een bloeiende nationale markt voor kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie te ondersteunen en ervoor te zorgen dat potentiële klanten toegang hebben tot en kunnen kiezen tussen een aanzienlijk en gedifferentieerd scala van specifieke financiële producten.

— Om te zorgen voor een niet-discriminerend aanbod ten opzichte van andere financiële producten, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat financiële instellingen die retailbankieren aanbieden, gebruikmaken van hun beschikbare aanbod van specifieke kredietproducten voor energie-efficiëntie (hypotheken en consumentenkredieten). Potentiële klanten moeten bewust worden gemaakt van het bestaan van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie en dit soort producten — naar verwachting met gunstigere voorwaarden — moet altijd aan klanten worden aangeboden wanneer deze beter aansluiten op hun behoeften.

Daarom wordt van de lidstaten verwacht dat zij ervoor zorgen dat kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie op ruime schaal en op niet-discriminerende wijze worden aangeboden en zichtbaar en toegankelijk zijn voor consumenten. Zij zouden dit kunnen doen door in de nationale wetgeving een verplichting op te nemen op grond waarvan financiële instellingen de belangen van bestaande of toekomstige klanten bij de verbetering van de energie-efficiëntie van hun activa (bv. woningen en commerciële eigendommen; apparaten en uitrusting) evalueren en, op basis van een dergelijk belang, op proactieve wijze energie-efficiënte kredietverleningsproducten beschikbaar stellen die aan de behoeften van klanten voldoen. Het aanbieden van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie moet in ieder geval voldoen aan de richtlijn consumentenkrediet ([11]) en de richtlijn hypothecair krediet ([12]), alsook aan de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit van 2020 inzake het initiëren en monitoren van leningen voor financiële instellingen die onder het toepassingsgebied vallen ([13]).

Om ervoor te zorgen dat in hun nationale context een breed aanbod van kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie beschikbaar is, moeten de lidstaten maatregelen nemen om de ontwikkeling van deze markt te bevorderen door een aantal van de in afdeling 2.2.2 beschreven beleidsmaatregelen en herzieningen van de regelgeving in te voeren.

Daarnaast zullen de lidstaten de nationale markt moeten monitoren om ervoor te zorgen dat consumenten profiteren van het aanbod van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, door te beoordelen of deze zijn ontworpen om de kosten en risico's die verbonden zijn aan investeringen in energie-efficiëntiemaatregelen te verminderen en dat kredietinstellingen rekening houden met een lager wanbetalingsrisico bij energie-efficiënte investeringen wanneer deze met degelijk bewijsmateriaal worden gestaafd. Bovendien moeten kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie ook beschikbaar worden gesteld aan huishoudens met een laag inkomen die met energiearmoede kampen en/of in een sociale woning wonen, waarbij passende risicobeperkingsinstrumenten moeten worden ingevoerd die in overeenstemming zijn met de regelgeving inzake financiële stabiliteit ([14]).

([9]) Europese Commissie, directoraat-generaal Energie, *Report on the evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry: final report*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2022.

([10]) De uitvoering van de verplichtingen uit hoofde van artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie mag de financiële stabiliteit van de EU niet ondermijnen.

([11]) Richtlijn (EU) 2023/2225 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG.

([12]) Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010.

([13]) Europese Bankautoriteit, EBA/GL/2020/06 van 29 mei 2020.

([14]) Prêt Avance Renovation, een Franse overheidsregeling, is een voorbeeld van een hypothecaire lening voor huishoudens met een laag inkomen die renovatiewerkzaamheden op het gebied van energie-efficiëntie in hun woning willen financieren.

Overeenkomstig het non-discriminatiebeginsel moeten zowel de energiebesparingen (toekomstige negatieve kosten) als de valorisatie van de onderliggende activa (wanneer zij van invloed zijn op de financiële situatie van de potentiële kredietnemer) worden beschouwd als criteria waarmee de financiële instelling rekening moet houden wanneer zij een lening voor energie-efficiëntie voorstelt. In dit verband moeten energiebesparingen die naar verwachting zullen voortvloeien uit de investering in energie-efficiëntie worden beschouwd als een van de verschillende indicatoren bij de beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument. In feite wordt van instellingen en kredietgevers verwacht dat zij bij de beoordeling van het vermogen van de kredietnemer om aan de verplichtingen uit hoofde van de leningsovereenkomst te voldoen, rekening houden met relevante factoren die van invloed kunnen zijn op het huidige en toekomstige terugbetalingsvermogen van de kredietnemer, zoals energie(kosten)besparingen of vastgoedvermogen, en moeten zij onbillijke gevolgen en een overmatige schuldenlast voorkomen ([15]).

2.2.2. *Keuze van beleidsmaatregelen om aan het vereiste te voldoen*

De lidstaten kunnen door middel van bijvoorbeeld de volgende maatregelen voldoen aan het vereiste om ervoor te zorgen dat er een ruim en niet-discriminerend aanbod van kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie bestaat:

— **Ontwikkeling van het noodzakelijke regelgevingskader**: De nationale wetgeving moet financiële instellingen verplichten na te gaan in hoeverre hun bestaande en potentiële klanten belang hebben bij het verbeteren van de energie-efficiëntie van hun activa en/of het verwerven van energie-efficiënte apparatuur, en hen een specifiek kredietverleningsproduct voor energie-efficiëntie aanbieden dat het best aansluit bij hun belangen. Daarnaast moeten de lidstaten van financiële instellingen eisen dat zij kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie aanbieden die beantwoorden aan de behoeften van verschillende soorten klanten en marktsegmenten (residentieel, commercieel, industrieel, publiek enz.), zodat potentiële klanten toegang hebben tot een breed scala aan opties op de markt.

— **Vaststellen van regelgeving die de non-discriminatie van energie-efficiëntieleningen waarborgt**: Regelgeving moet voorkomen dat financiële instellingen hun kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie benadelen ten gunste van andere kredietverleningsproducten in hun portefeuille, en moet ervoor zorgen dat consumenten het voor hen meest geschikte product kunnen kiezen, niettegenstaande de toepasselijke regels inzake risicogerelateerde overwegingen. Dit kan om verschillende redenen gebeuren, waaronder:

— De complexiteit/administratieve lasten van het product vergeleken met andere producten die de uitleg erover en de uitvoering ervan moeilijker maken. Financiële instellingen moeten hun personeel opleiden op het gebied van retailbankieren, zodat zij de marginale voordelen van leningen voor energie-efficiëntie beter aan klanten kunnen uitleggen. De lidstaten zouden opleidingen en steunprogramma's kunnen opzetten om de financiële geletterdheid van burgers en bedrijven op het gebied van energie te vergroten.

— Selectie van het beste aan te bevelen product uitsluitend op basis van de rentevoet, zonder rekening te houden met andere factoren. Het is belangrijk dat voor een vergelijkbare investering de rentevoet van een financieel product voor energie-efficiëntie niet hoger is dan een gewoon financieel product in dezelfde instelling.

— Beloningsbeleid dat de verkoop van een gewoon financieel product ongerechtvaardigd sterker stimuleert dan een concurrerend product voor energie-efficiëntie.

Deze vereisten zijn voorbeelden van de toepassing van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel door financiële instellingen.

De lidstaten hebben verschillende beleidsopties om ervoor te zorgen dat kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie niet worden gediscrimineerd ten opzichte van andere soorten producten door de zichtbaarheid en toegankelijkheid voor consumenten te waarborgen:

— **Publiciteitscampagnes uitvoeren**: Publiciteitscampagnes kunnen de bekendheid met kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie en de beschikbare steunregelingen van de overheid vergroten.

— **Ervoor zorgen dat de beschikbare financiële producten zodanig zijn ontworpen dat de kosten en risico's van de kredietnemer tot een minimum worden beperkt**: De betaalbaarheid kan worden verbeterd door voorfinanciering van de werkzaamheden, langere looptijden voor leningen waarbij rekening wordt gehouden met de levensduur van de installaties, maandelijkse betalingen die lager zijn dan of gelijk zijn aan de verwachte energiebesparingen, en ingebouwde meting en verificatie van de gerealiseerde energiebesparingen. Om de risico's en kosten voor de kredietnemers en de risico's voor financiële instellingen tot een minimum te beperken, kan het ontwerp van dergelijke producten ondersteund worden door risicobeperkende faciliteiten van de overheid.

([15]) Zoals uiteengezet in de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit van 2020 inzake de initiëring en monitoring van leningen, Europese Bankautoriteit, EBA/GL/2020/06 van 29 mei 2020.

— **Financiële instellingen regelgevende en financiële stimulansen bieden, bijvoorbeeld door middel van technische bijstand ter ondersteuning van de ontwikkeling en het gebruik van nieuwe kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie, ervoor zorgen dat hun personeel in de retailsector naar behoren is opgeleid om de marginale voordelen van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie aan klanten uit te leggen, met inbegrip van meting, verificatie en naleving achteraf van energie-efficiëntieprojecten.**

— **Specifieke bepalingen opnemen ten behoeve van huishoudens met een laag inkomen: Huishoudens met een laag inkomen kunnen zich mogelijk geen leningen tegen markttarieven veroorloven. Daarom moet verdere financiële steun worden verleend, zoals garanties of gesubsidieerde overheidsleningen. Deze kunnen worden gecombineerd met andere financieringsstromen en technische bijstand. Zij kunnen ook deel uitmaken van de socialezekerheidsuitkeringen of een alternatieve of aanvullende manier zijn om sociale energietarieven te verstrekken in de lidstaten waar deze worden toegepast.**

— **Specifieke steunregelingen ontwikkelen om kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie bij jongeren en de vergrijzende bevolking te promoten**: Steun moet beschikbaar worden gesteld aan alle eigenaren of huurders, ongeacht leeftijd en terugbetalingsvooruitzichten. Er moeten specifieke garanties worden geboden om jongeren en de vergrijzende bevolking toegang te geven tot kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie.

Daarnaast kunnen de lidstaten voldoen aan het vereiste om kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie en hun nationale markt verder te bevorderen door middel van de volgende steunmaatregelen:

— **Faciliteiten voor groene overheidsleningen opzetten of bestaande groene overheidsleningen versterken:** Groene overheidsleningen worden door overheidsinstellingen verstrekt of indirect gesponsord voor huishoudens, bedrijven en huurders om de aanloopkosten van energie-efficiëntiemaatregelen te dekken. Overheidsleningen zijn doorgaans "zachte leningen", in die zin dat zij een gunstig rentetarief of gunstige terugbetalingstermijn hebben in vergelijking met commerciële leningen. Groene overheidsleningen kunnen worden verstrekt door een nationaal fonds voor energie-efficiëntie (zie afdeling 3) en/of andere overheidsinstanties.

— **Aanboren van particuliere financiering voor verbeteringen van de energie-efficiëntie:** De lidstaten kunnen particuliere financiële instellingen actief ondersteunen om geschikte kredietproducten uit te breiden, bijvoorbeeld door risicobeperkende instrumenten zoals leninggaranties (afdeling 2.5), steun voor projectontwikkeling en bewustmakings- en voorlichtingscampagnes.

Om na te gaan of de markt voor groene leningen goed functioneert, zouden regelmatige marktevaluaties nuttig zijn voor de lidstaten om te controleren of de bovengenoemde maatregelen worden uitgevoerd en te beoordelen in hoeverre hun financiële markt voldoet aan het vereiste in de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie om te zorgen voor een ruim, niet-discriminerend aanbod op nationaal vlak van financiële producten op het gebied van energie-efficiëntie. De lidstaten moeten een beleidsevaluatie achteraf uitvoeren van hun bestaande beleids- en financieringsmaatregelen ter ondersteuning van het gebruik van kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie. Op basis van de resultaten van deze evaluaties moeten de lidstaten samen met hun nationale regelgevende instanties strategieën verder ontwikkelen om de naleving te verbeteren.

2.3. **Faciliteren van financieringsregelingen via de energierekening of via de voorheffing**

Tabel 2-3.

Artikel 30, lid 3 — tweede zin

#	Lid van artikel 30
3 — tweede zin	De lidstaten nemen maatregelen om de tenuitvoerlegging van financieringsregelingen via de energierekening of via de voorheffing te vergemakkelijken, rekening houdend met de overeenkomstig lid 10 verstrekte richtsnoeren van de Commissie.

2.3.1. *Toepassingsgebied en doelstellingen van het vereiste*

Financiering via de energierekening en financiering via de voorheffing verschillen van andere regelingen voor leningen op het gebied van energie-efficiëntie in die zin dat hierbij gebruikgemaakt wordt van alternatieve terugbetalingskanalen, d.w.z. energierekeningen, belastingen en andere kosten in verband met het onroerend goed. Dit kan de transactiekosten verlagen en eindgebruikers gemakkelijke, vertrouwde en betrouwbare terugbetalingsopties bieden.

Financiering via de energierekening en financiering via de voorheffing zijn vormen van woningfinanciering, wat betekent dat zij mechanismen invoeren om de aflossingsverplichtingen van de voormalige eigenaar/eigenaren aan de volgende eigenaar/eigenaren over te dragen door schulden aan het onroerend goed zelf te koppelen. Er kunnen ook mechanismen worden ingevoerd om huurders in staat te stellen deel te nemen aan de terugbetaling van leningen door middel van een extra heffing op de belasting of energierekening van de woning, die geheel of gedeeltelijk wordt gecompenseerd door het effect van een lager energieverbruik. Hoewel financieringsregelingen via de energierekening en via de voorheffing vergelijkbare voordelen hebben, verschillen de structuren ervan, net als de maatregelen die nodig zijn om de uitvoering ervan te vergemakkelijken.

Financiering via de energierekening is een methode voor de financiering van renovaties voor energie-efficiëntie in gebouwen waarbij de energierekening wordt gebruikt als terugbetalingsinstrument. Een voordeel van financieringsregelingen via de energierekening is dat zij kunnen profiteren van de bestaande betalingssystemen van nutsbedrijven om de transactiekosten te verlagen. Deze regelingen benutten de kennis van het nutsbedrijf over het energieverbruik van hun klanten en de geschiedenis van de terugbetaling van facturen om doeltreffende energie-efficiëntiemaatregelen vast te stellen en verkleinen hierbij tegelijkertijd het wanbetalingsrisico van leningen. Gezien de lagere transactiekosten en de geringere risico's kunnen financieringsregelingen via de energierekening aantrekkelijke voorwaarden zoals lage rentetarieven en lange looptijden bieden en breed toegankelijk zijn, mits robuuste risicoanalyses en risicobeperkende maatregelen worden genomen.

De structuren van financieringsregelingen via de energierekening lopen sterk uiteen. In sommige regelingen wordt de financiering voor renovaties voor energie-efficiëntie rechtstreeks door het energiebedrijf verstrekt; in andere gevallen wordt het geleverd door een particuliere derde, waarbij het nutsbedrijf optreedt als terugbetalingstussenpersoon. In voorkomend geval, namelijk wanneer financieringsregelingen via de energierekening worden uitgevoerd als kredietovereenkomst en niet als dienst, moeten financieringsregelingen via de energierekening in overeenstemming zijn met de richtlijn consumentenkrediet en de wetgeving inzake consumentenbescherming op energiegebied. In deze gevallen kan bij de beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument rekening worden gehouden met energiebesparingen die naar verwachting zullen voortvloeien uit de investering in energie-efficiëntie, wanneer met voldoende bewijs kan worden vastgesteld dat het consumentenkrediet de consument toekomstige inkomsten zal opleveren. Volgens de onlangs aangenomen regels inzake kredietovereenkomsten voor consumenten moet de beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument, d.w.z. de beoordeling van het vermogen om een krediet duurzaam af te lossen, gebaseerd zijn op informatie over de financiële en economische omstandigheden van de consument ([16]), zoals bewijs van inkomen of andere bronnen van terugbetaling, met inbegrip van verwachte energiebesparingen. Tekstvak 3 bevat het voorbeeld van een financieringsregeling via de energierekening die via het Letse Sunshine-programma is uitgevoerd.

Tekstvak 3. Lets Sunshine-programma en Lets Fonds voor energie-efficiëntie van gebouwen

Het Sunshine-programma werd opgestart als een Horizon 2020-project ter ondersteuning van de grondige renovatie van het relatief inefficiënte gebouwenbestand van Letland ([17]). Elk project wordt uitgevoerd door een ESCO ([18]), die grootschalige renovaties van meergezinswoningen uitvoert, zoals aanpassingen aan de bouwschil, isolatie van warmteverdeelleidingen, installatie van regelsystemen enz. De projecten hangen af van een energieprestatiecontract, waarin de ESCO garandeert dat renovaties een bepaald niveau van energiebesparing opleveren. De projecten worden tot 40 % gefinancierd met middelen uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het resterende deel wordt verkregen door financiering via de energierekening.

Eindgebruikers blijven dezelfde maandelijkse factuur betalen als vóór de renovatie. De rekening wordt betaald aan de beheermaatschappij voor het onroerend goed, die de besparingen uit de energie-efficiëntierenovaties gebruikt om de ESCO te betalen. Deze financieringsregelingen via de energierekening worden overeengekomen voor de eerste twintig jaar. Aangezien de renovaties een gemiddelde levensduur van dertig jaar hebben, zullen de eindgebruikers profiteren van toekomstige energiebesparingen. Woningen in gerenoveerde gebouwen vertonen doorgaans een onmiddellijke waardestijging met 20 %-30 %.

Bij financiering via de voorheffing krijgen huishoudens of bedrijven een schuld om de kosten te dekken van de renovatie van woon- of bedrijfsgebouwen, de aankoop van energie-efficiënte apparaten of uitrusting, of de verbetering van andere energieprocessen, en worden specifieke belastingen en/of andere heffingen in verband met het onroerend goed gebruikt als aflossingsvehikel. Als het gebouw wordt gehuurd, kan het, afhankelijk van de regeling, de huurder zijn die de lening terugbetaalt door middel van belastingen en/of andere heffingen, terwijl deze ook profiteert van de energiebesparingen.

([16]) Zoals vastgesteld bij Richtlijn (EU) 2023/2225 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG.

([17]) RenOnBill, 2020, Overview of On-Bill Building Energy Renovation Schemes. Dit project werd gefinancierd uit het Horizon 2020-programma voor onderzoek en innovatie van de Europese Unie.

([18]) ESCO's verstrekken kapitaal en technische bijstand aan huishoudens en bedrijven om energiebesparende maatregelen uit te voeren en nemen in ruil daarvoor een deel van de inkomsten uit toekomstige energiebesparingen voor hun rekening.

Als vorm van woningfinanciering omvatten fiscale financieringsregelingen mechanismen waarmee de schuld door de vorige eigenaar/eigenaren kan worden afgewenteld op de volgende eigenaar/eigenaren, zonder dat deze noodzakelijkerwijs hoeft te worden vereffend: indien het gebouw wordt verkocht, kan de "lening" worden terugbetaald of door de nieuwe eigenaar/eigenaren worden overgenomen indien zij daarmee instemmen. Aangezien financiering via de voorheffing voorziet in eenvoudige mechanismen voor de overdracht van schulden, zullen eigenaren die denken het onroerend goed slechts voor een kortere periode in eigendom te hebben, ook eerder investeren in energie-efficiëntiemaatregelen die een lange terugverdientijd hebben.

Het financieringsmodel via de voorheffing stamt oorspronkelijk uit de Verenigde Staten, waar het Property Assessed Clean Energy (PACE) wordt genoemd, waarbij terugbetalingen worden verricht via een hogere onroerendgoedbelasting die door de eigenaar van het gebouw wordt betaald. PACE-leningen zijn gedekt door een pandrecht ([19]) uit hoofde van de onroerendgoedbelasting, zodat de terugbetalingsverplichting wordt overgedragen met de eigendom van het onroerend goed. Financiering via de voorheffing kan worden verstrekt door publieke bronnen, zoals gemeentelijke overheden, of door particuliere fondsen. Bij particuliere financiering treedt de publieke sector op als tussenpersoon voor terugbetaling door de betalingen van leningen te integreren in de belastinginning, en indien een kredietovereenkomst rechtstreeks tussen de klant en een derde partij wordt gesloten, moeten deze in overeenstemming zijn met de richtlijn consumentenkrediet ([20]) en de richtlijn hypothecair krediet ([21]). De overheidssector kan ook deelnemen aan de inning van schulden, of zelfs als bemiddelaar optreden in het geval van niet-renderende leningen, bijvoorbeeld door aanvullende risicodekkingsinstrumenten in te voeren, waardoor het risico voor investeerders wordt verminderd. Gezien het geringere risico voor kredietverstrekkers als de overheidssector deelneemt aan de financieringsregeling, kunnen leningen via fiscale financieringsregelingen vaak worden verstrekt tegen aantrekkelijke voorwaarden zoals lagere rentetarieven, lagere contante betalingen vooraf en langere looptijden.

2.3.2. *Keuze van beleidsmaatregelen om aan het vereiste te voldoen*

Om te voldoen aan de vereisten van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie met betrekking tot het faciliteren van financieringsregelingen via de energierekening en via de belasting, kunnen de lidstaten overwegen wet- of regelgeving aan te nemen om regelgevingsbelemmeringen weg te nemen en de ontwikkeling van dergelijke regelingen in de nationale context mogelijk te maken, alsook beleidsmaatregelen en een ondersteunend kader om, waar relevant, zoveel mogelijk gebruik te maken van financieringsregelingen via de energierekening en via de voorheffing om de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 te halen.

Wat financiering via de energierekening betreft, zullen de maatregelen die de lidstaten moeten nemen om aan de eis te voldoen, afhangen van hun respectieve nationale omstandigheden. De volgende maatregelen kunnen nodig zijn om de uitvoering ervan te ondersteunen:

— **De rechten van nutsbedrijven vaststellen om financiering voor energie-efficiëntie te verstrekken**: Voor financiering door nutsbedrijven moeten de lidstaten mogelijk de wetgeving inzake kredietgevers wijzigen zodat nutsbedrijven het wettelijke recht hebben krediet te verstrekken voor renovaties. Er kunnen aanvullende hervormingen nodig zijn met betrekking tot de maximale looptijd en omvang van door nutsbedrijven verstrekte leningen.

— **Zorgen voor consumentenbescherming**: De lidstaten moeten aanbieders van financiering via de rekening verplichten kredietnemers bewust te maken van de risico's en voordelen die de regeling met zich meebrengt door middel van specifieke campagne- en verplichte informatievereisten. Wanneer dergelijke financieringsregelingen als kredietovereenkomsten worden uitgevoerd, moeten zij voldoen aan de richtlijnen inzake consumentenkrediet en hypothecair krediet.

— **Coördineren van de uitvoering door de overheidsinstanties die met de uitvoering zijn belast: Financiering via de energierekening vereist samenwerking tussen vele verschillende belanghebbenden, waaronder energiebedrijven, financiële instellingen, spelers op de markt voor energierenovatie en energieregulatoren, alsook huiseigenaren en huurders. Overheden moeten mogelijk een coördinerende rol spelen door entiteiten te belasten met het bestuderen en plannen van de uitrol van financiering via de energierekening in samenwerking met de relevante belanghebbenden.**

— **Zorgen voor risicobeperking: De lidstaten moeten mogelijk financiële steun verlenen aan proefprojecten (bv. via leninggaranties), indien deze door particuliere kredietverstrekkers als risicovol worden beschouwd.**

— **Zorgen voor voldoende kasstroom om schaalgrootte te bereiken: Zodra de regeling is ingevoerd, moeten de lidstaten er mogelijk voor zorgen dat de uitvoerende entiteit (bv. het nutsbedrijf of de ESCO) over voldoende kasstroom beschikt om op te schalen. Een nationaal fonds voor energie-efficiëntie zou bijvoorbeeld de vorderingen kunnen kopen van de financieringsregeling via de energierekening.**

([19]) Een pandrecht is een vorm van zekerheidsrecht dat wordt toegekend op een goed of onroerend goed als zekerheid voor de betaling van een schuld.

([20]) Richtlijn (EU) 2023/2225 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG.

([21]) Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010.

— **De procedure en de juridische structuur voor financiering via de energierekening in meergezinswoningen verduidelijken**: Financieringsregelingen via de energierekening zijn vaak een aantrekkelijke optie voor de renovatie van meergezinswoningen, maar versnippering van het besluitvormingsproces kan het bereiken van consensus vaak in de weg staan. Het is mogelijk dat de lidstaten horizontale eigendomswetten betreffende besluiten over renovatie door middel van financiering via de energierekening in meersgezinswoningen, moeten hervormen en moeten bepalen hoe de aansprakelijkheid onder mede-eigenaren wordt verdeeld, bijvoorbeeld in het geval van rebound-effecten of een toename van het energieverbruik door een gedragsverandering.

— **Overdracht van schulden mogelijk maken**: Er kunnen verdere hervormingen nodig zijn om ervoor te zorgen dat financieringsregelingen via de energierekening het mogelijk maken de kosten van renovaties te delen tussen eigenaren van gebouwen en huurders en om het mogelijk te maken dat schulden wettelijk worden overgedragen in geval van verandering van eigenaar, huurder of energieleverancier.

De lidstaten zullen een reeks maatregelen moeten nemen om te voldoen aan het vereiste om de uitvoering te vergemakkelijken en een nationaal gunstig regelgevings- en rechtskader voor financiering via de voorheffing tot stand te brengen. Net als bij financiering via de energierekening zullen de specifieke hervormingen afhangen van de nationale omstandigheden, maar dit zal in het algemeen een combinatie van de volgende stappen inhouden:

— **Hervorming van de regelgeving en stelsels inzake onroerendgoedbelasting en pandrechten om financieringsregelingen via de voorheffing mogelijk te maken**: Het is mogelijk dat de lidstaten de belastingwetgeving en -stelsels voor onroerend goed moeten hervormen om extra betalingen voor renovaties op het gebied van energie-efficiëntie mogelijk te maken. Er kunnen hervormingen nodig zijn in de wetgeving inzake pandrechten en de rangorde van onroerendgoedbelastingen ten opzichte van hypotheken.

— **Zorgen voor doeltreffende handhavingsprocedures**: Het kan nodig zijn dat de lidstaten handhavingsprocedures vaststellen of versterken in het geval van belastingschulden. In het geval van niet-renderende leningen kan het ook nodig zijn een overheidsagentschap op te richten of te machtigen om in te grijpen in het proces voor de inning van schulden.

— **De oprichting van éénloketsystemen faciliteren: Financieringsregelingen via de voorheffing kunnen doeltreffender zijn wanneer zij worden uitgevoerd via éénloketsystemen die een dienstenpakket voor energie-efficiëntierenovaties aanbieden, met inbegrip van financiering via de voorheffing. Eénloketsystemen kunnen kwetsbare huurders ook helpen om eigenaren van onroerend goed te laten renoveren** ([22])**.**

— **Versterken van het consumentenbewustzijn, de opleiding en de consumentenbescherming**: De lidstaten moeten mogelijk ook het consumentenbewustzijn en de financiële geletterdheid vergroten, met name door zich te richten op de kerncompetenties van consumenten op het gebied van financiële geletterdheid rond energie en de voordelen en beschikbaarheid van financieringsregelingen via de voorheffing, alsook de risico's die deze met zich meebrengen ([23]). Financieringsregelingen die als kredietovereenkomsten worden uitgevoerd, moeten in overeenstemming zijn met de richtlijn consumentenkrediet en de richtlijn hypothecair krediet en de relevante regels inzake consumentenbescherming.

2.4. Ervoor zorgen dat financiële instellingen zich bewust zijn van de mogelijkheden om deel te nemen aan de financiering van verbeteringen van de energie-efficiëntie

Tabel 2-4.

Artikel 30, lid 3 — derde zin

#	Lid van artikel 30
3 — derde zin	De lidstaten zorgen ervoor dat informatie wordt verstrekt aan banken en andere financiële instellingen over mogelijkheden om deel te nemen aan de financiering van energie-efficiëntieverbeteringsmaatregelen, onder meer door de oprichting van publiek-private partnerschappen.

2.4.1. *Toepassingsgebied en doelstellingen van het vereiste*

Het doel is dat financiële instellingen profiteren van informatiestromen over investeringsmogelijkheden, energie-efficiëntietechnologieën en beste praktijken bij het structureren van financiering rond verwachte energiebesparingen.

([22]) Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., Della Valle, N., en Economidou, M., *The role of one-stop shops in energy renovation — a comparative analysis of OSSs cases in Europe, Energy and Buildings*, 2021, ISSN 0378-7788, 250, blz. 111273, JRC124675.

([23]) Della Valle, N., en Bertoldi, P., *Mobilising citizens to invest in energy efficiency*, EUR 30675 EN, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2021, ISBN 978-92-76-36152-7, doi: 10.2760/137315, JRC124667.

Door de overheid gesteunde netwerken van overheidsinstanties, financiële instellingen en de duurzame-energiesector kunnen informatie verspreiden over financiële instrumenten die met succes zijn gebruikt ter ondersteuning van investeringen in energie-efficiëntie en die een belangrijke rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van nieuwe en adequate financieringsregelingen en -instrumenten in de EU-lidstaten. De Groep van financiële instellingen voor energie-efficiëntie (EEFIG) en de bijbehorende fora voor investeringen in duurzame energie (SEI) en de follow-up van nationale rondetafelgesprekken doen dit in de EU en stellen nationale belanghebbenden en deskundigen in staat samen te werken aan de uitvoering van EU-beleid voor energie-efficiëntie.

Centrale databanken kunnen ook een belangrijke rol spelen bij het verstrekken van essentiële informatie aan financiële instellingen voor de financiering van energie-efficiëntie. Het platform voor de risicovermindering van investeringen in energie-efficiëntie (De-risking Energy Efficiency Platform — DEEP) van de EEFIG stelt financiële instellingen in staat om op transparante wijze gegevens over de energieprestaties van investeringen als benchmark te gebruiken; en Odysee-Mure monitort trends op het gebied van energieverbruik en -efficiëntie en evalueert beleidsmaatregelen op het gebied van energie-efficiëntie.

Publiek-private partnerschappen bieden het potentieel om particuliere financiering aan te trekken en de deskundigheid van particuliere ondernemingen te benutten. Publiek-private partnerschappen kunnen worden omschreven als samenwerking tussen een overheidsinstantie en een particuliere onderneming om een openbare dienst of doelstelling te leveren. Een voorbeeld is het Solas Sustainable Energy Fund, een publiek-privaat fonds dat wordt gesteund door de Europese Investeringsbank (EIB) en de MEAG (de vermogensbeheerder van Munich Re en ERGO) en dat schuldfinanciering verstrekt voor ESCO's die projecten op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie "achter de meter" uitvoeren ([24]).

Bundeling en securitisatie van energie-efficiëntieprojecten, bijvoorbeeld in de vorm van groene obligaties, kunnen ook helpen om financiële instellingen bewust te maken van de mogelijkheden om energie-efficiëntieverbeteringen te financieren, onder meer via publiek-private partnerschappen. Bundeling van projecten voor portefeuillefinanciering via publiek-private partnerschappen kan financiële instellingen grotere investeringsmogelijkheden bieden met geharmoniseerde en bekende formele vereisten voor rapportage, marktlabels enz. De uitgifte van effecten op secundaire markten kan financiële instellingen meer liquiditeit verschaffen en het bewustzijn van de investeringsmogelijkheden helpen vergroten. In dit verband bieden de Europese normen voor groene obligaties een gemeenschappelijk kader voor de uitgifte van groene obligaties voor groene securitisatie.

2.4.2. *Keuze van beleidsmaatregelen om aan het vereiste te voldoen*

De lidstaten kunnen verschillende maatregelen nemen om aan dit vereiste te voldoen:

— **Bevorderen dat financiële instellingen van elkaar leren**: De nauwe coördinatie en de beschikbare overzichten van de bestaande mechanismen voor financiële steun voor energie-efficiëntie in de EU bieden een duidelijke gelegenheid om succesvolle regelingen te dupliceren en nieuwe financieringsinitiatieven in nieuwe sectoren en geografische gebieden uit te rollen. Voortbouwend op het SEI-forum en de nationale rondetafelgesprekken zouden de lidstaten permanente netwerken kunnen opzetten voor informatie-uitwisseling tussen overheidsinstanties, financiële instellingen en de duurzame energiesector.

— **Opzetten van informatieportalen:** De lidstaten zouden ook het leren tussen financiële instellingen kunnen ondersteunen door gecentraliseerde informatieportalen op te zetten en rapportage aan centrale databanken zoals DEEP verplicht te stellen voor door de overheid gefinancierde projecten.

— **Gestandaardiseerde processen creëren om kleinschalige investeringen in energie-efficiëntie te bundelen: Om meer bekendheid te geven aan de mogelijkheden om in kleinschalige energie-efficiëntieprojecten te investeren, kunnen de lidstaten samenwerken met de particuliere sector om de beoordelingsprocessen voor investeringen, contractvoorwaarden en investeringsstructuren te standaardiseren om een betere bundeling van projecten te ondersteunen.**

— **Ondersteunen van bundeling en uitgifte van groene obligaties: De lidstaten kunnen ook de bundeling en standaardisering van energie-efficiëntieprojecten ondersteunen om de uitgifte van groene leningen, groene obligaties of groene securitisaties te bevorderen, door bijvoorbeeld technische ondersteuning en overheidsgaranties te bieden om de risico's voor het project en/of de kredietnemer te verminderen of te delen. In dit verband kunnen nationale overheden de vrijwillige EU-norm voor groene obligaties ([25]) aannemen, die een gemeenschappelijk kader biedt om hun uitgiften van groene obligaties te standaardiseren en te reguleren, en tegelijkertijd aantonen dat de financiering van legitieme energie-efficiëntieprojecten en het waarborgen van investeerders de risico's van greenwashing verminderen.**

([24]) Europese Investeringsbank, 2018, Solas Sustainable Energy Fund.
([25]) Europese Commissie, 2020, Europese norm voor groene obligaties.

— **Transparante planning en aanbesteding voor publiek-private partnerschappen uitvoeren: Om financiële instellingen bewuster te maken van de mogelijkheden om deel te nemen aan publiek-private partnerschappen, kunnen de lidstaten plannen voor publiek-private partnerschappen op het gebied van energie-efficiëntie openbaar maken, projecten aanbesteden via openbare aanbestedingen op openbare platforms en ervoor zorgen dat overheidsopdrachten voor publiek-private partnerschappen financieel aanvaardbaar zijn.**

— **Financiële instellingen aanmoedigen om proactief energie-efficiëntieprojecten te financieren:** De lidstaten kunnen campagnes lanceren om financiële instellingen aan te moedigen actief energie-efficiëntieprojecten te financieren en memoranda van overeenstemming met bankfederaties te ondertekenen om doelstellingen en streefcijfers voor de hele sector vast te stellen.

2.5. Vaststelling van leninggarantiefaciliteiten voor energie-efficiëntie

Tabel 2-5.

Artikel 30, lid 3 — vierde zin

#	Lid van artikel 30
3 — vierde zin	De lidstaten sporen aan tot het opzetten van leninggarantiefaciliteiten voor investeringen in energie-efficiëntie.

2.5.1. *Toepassingsgebied en doelstellingen van het vereiste*

Financiële instellingen kunnen om uiteenlopende redenen aarzelen om financiering aan te bieden voor de uitrol van energie-efficiëntiemaatregelen. Energie-efficiëntietechnologieën zijn mogelijk niet bekend bij de financiële instelling en worden daarom als een hoger risico beschouwd. Kleine en micro-ondernemingen en huiseigenaren met een laag inkomen kunnen ook als risicovol worden beschouwd, en financiële instellingen kunnen daarom terughoudend zijn om hun leningen tegen betaalbare tarieven en/of zonder zekerheidseisen te verstrekken. Tot slot kunnen financiële instellingen ervan uitgaan dat er grotere risico's zijn verbonden aan producten met een langere looptijd die nodig zijn voor bepaalde energie-efficiëntiemaatregelen.

Leninggaranties zijn toezeggingen om een bepaald bedrag aan de kredietverstrekker uit te keren in geval van een ongunstige gebeurtenis (bv. wanbetaling). Het doel van leninggaranties is financiële instellingen aan te moedigen leningen voor energie-efficiëntiemaatregelen met passende voorwaarden te verstrekken. Leninggaranties kunnen worden gestructureerd om verschillende soorten risico's aan te pakken, waaronder contractuele risico's, betalingsrisico's, prestatierisico's en regelgevingsrisico's rond tariefaanpassingen, veranderingen in steunregelingen van de overheid enz. Gedeeltelijke kredietgaranties zijn beloften om hoofdsom en/of rente te betalen tot een vooraf bepaald bedrag. Gedeeltelijke kredietgaranties kunnen worden verstrekt op basis van het eerste verlies, waarbij de aanbieder kredietgevers vergoedt voor een bepaald bedrag of percentage van eventuele verliezen; of op voet van gelijkheid, waarbij de garantiegever op voet van gelijkheid met andere schuldeisers wordt beschouwd. Betalingsgaranties zijn beloften om vooraf bepaalde betalingsverplichtingen in projectcontracten te dekken (zoals financieringsbetalingen via de energierekening). Beleidsgaranties dekken kredietverstrekkers tegen het risico van wanbetaling door soevereine kredietnemers, zoals gemeentelijke overheden of openbare nutsbedrijven. Verlengingen van looptijden moedigen financiële instellingen aan om de financiering met langere looptijden uit te breiden door middel van garanties die gericht zijn op het einde van de leningen.

De garantie vermindert het risicoprofiel van het project en/of de kredietnemer, waardoor zij particuliere leningen tegen gunstigere voorwaarden kunnen aantrekken (bv. hogere waarden, lagere rentetarieven, langere looptijden, geen zekerheidseisen enz.). Door banken en investeerders het vertrouwen te geven om deel te nemen aan energie-efficiëntieprojecten, kunnen leninggaranties projectontwikkelaars helpen om financiering van voldoende omvang en looptijd veilig te stellen. Het Bulgaarse fonds voor energie-efficiëntie en hernieuwbare bronnen is hier een voorbeeld van (zie tekstvak 4).

Tekstvak 4. Bulgaars fonds voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen

Het Bulgaarse fonds voor energie-efficiëntie en hernieuwbare bronnen (Energy Efficiency and Renewable Sources Fund — EERSF) is in 2004 opgericht om de markt voor energie-efficiëntie in Bulgarije te bevorderen. Het EERSF beheert de financiële middelen die Bulgarije ontvangt van het Wereldmilieufonds via de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling en van andere financiers. Het is gestructureerd als een zelfstandige commerciële entiteit en werkt als een revolverend fonds dat de opbrengsten van leningen en garanties herinvesteert in nieuwe projecten. Het EERSF biedt zowel leningen tegen lage rente als leninggaranties aan Bulgaarse bedrijven, gemeenten en particulieren voor energie-efficiëntieprojecten. De leninggarantiefaciliteit biedt zowel gedeeltelijke kredietgaranties voor individuele projecten als portefeuillegaranties voor ESCO's en woningportefeuilles.

2.5.2. *Keuze van beleidsmaatregelen om aan het vereiste te voldoen*

De lidstaten hebben verschillende beleidsopties om te voldoen aan de verplichting om leninggarantiefaciliteiten op te zetten om leningen voor investeringen in energie-efficiëntie aan te moedigen:

— **Het opzetten van leninggarantiefaciliteiten in bestaande of nieuwe instellingen**: Leninggaranties voor energie-efficiëntie kunnen worden vastgesteld binnen bestaande openbare financieringsinstellingen, zoals openbare banken of bestaande nationale fondsen. Als alternatief kunnen leninggaranties een product zijn dat wordt aangeboden door een nieuw nationaal fonds voor energie-efficiëntie (zie afdeling 3). De instelling moet over voldoende kapitaal beschikken, afhankelijk van de omvang van de investeringen in energie-efficiëntie die zij wil activeren.

— **Gebruikmaken van het lidstaatcompartiment van het InvestEU-programma:** Bij het opzetten van de leninggarantiefaciliteiten hebben de lidstaten de mogelijkheid vrijwillig bij te dragen aan het InvestEU-fonds en een "lidstaatcompartiment" op te zetten. De bijdrage van de lidstaat dient als EU-garantie ter dekking van leningen, garanties of aandeleninvesteringen die aansluiten bij de nationale prioriteiten op het gebied van energie-efficiëntie. De door het InvestEU-fonds verstrekte EU-begrotingsgaranties profiteren van de hoge kredietrating van de EU, die als hefboom voor aanzienlijke investeringen kunnen fungeren en via bestaande en bekende kredietproducten in de hele EU worden uitgevoerd.

— **Gebruikmaken van de financieringsinstrumenten onder gedeeld beheer van de EU in het kader van het cohesiebeleid 2021-2027: Bij het opzetten van de leninggarantiefaciliteiten hebben de lidstaten de mogelijkheid gebruik te maken van de financieringsinstrumenten onder gedeeld beheer van de EU (in de vorm van leningen, garanties of aandelen) in het kader van het cohesiebeleid 2021-2027 voor energie-efficiëntie. Deze mogelijkheid zou de lidstaten in staat stellen gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheden om financieringsinstrumenten te combineren en steun te verlenen in het kader van het cohesiebeleid 2021-2027, en zo de schaal en het hefboomeffect van investeringen in energie-efficiëntie daadwerkelijk te vergroten.**

— **Efficiënt gebruikmaken van de beschikbare fondsen onder gedeeld beheer om een regeling op te zetten die subsidies en financieringsinstrumenten combineert. In de programmeringsperiode 2021-2027 van het MFK kunnen financieringsinstrumenten en subsidies worden gecombineerd wanneer beide worden medegefinancierd uit EU-fondsen onder gedeeld beheer, zoals het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling** ([26]). **De combinatie van leninggaranties en subsidies kan doeltreffend zijn om investeringen in nieuwe of risicovollere markten of bedrijfsmodellen te stimuleren.**

— **Het toepassingsgebied van leninggaranties definiëren: Garanties kunnen kredietverbetering bieden voor individuele projecten, zoals de renovatie van stadsverwarmingssystemen of de renovatie van appartementsgebouwen. Als alternatief kunnen garanties worden geboden op leningen voor projectportefeuilles, ESCO's, financieringsregelingen via de energierekening of een specifiek door de staat gedekt kredietproduct voor de renovatie van de slechtst presterende gebouwen.**

— **Het soort leninggarantieproducten bepalen dat zal worden aangeboden:** Het (de) soort(en) verstrekte leninggaranties moet worden bepaald aan de hand van het soort investeringen in energie-efficiëntie dat de lidstaten willen ondersteunen, in overeenstemming met hun strategie om hun energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 en hun geactualiseerde nationale energie- en klimaatplannen te verwezenlijken, en de specifieke risico's die verbonden zijn aan het soort investeringen in energie-efficiëntie.

Het verstrekken van leninggaranties kan van cruciaal belang zijn om te voldoen aan andere vereisten van artikel 30, waaronder de ontwikkeling en verstrekking van kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, zoals groene consumentenkredieten en hypotheken en financieringsregelingen via de energierekening.

2.6. Lokale deskundigheid, technische bijstand en financiële steun voor de renovatie van individuele en stadsverwarming en -koeling

Tabel 2-6.

Artikel 30, leden 4 en 5

#	Lid van artikel 30
4	Onverminderd de artikelen 107 en 108 VWEU bevorderen de lidstaten het opzetten van financiële steunregelingen om de toepassing van energie-efficiëntieverbeteringsmaatregelen te stimuleren met het oog op de ingrijpende renovatie van individuele en stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen.

([26]) Europese Investeringsbank, 2021, factsheet: Combinatie van financieringsinstrumenten en subsidies uit fondsen onder gedeeld beheer in de programmeringsperiode 2021-2027.

5	De lidstaten bevorderen het creëren van lokale deskundigheid en technische bijstand, indien mogelijk via bestaande netwerken en voorzieningen, teneinde advies te verstrekken over beste praktijken met betrekking tot het koolstofvrij maken van lokale stadsverwarming en -koeling, bijvoorbeeld over toegang tot specifieke financiële steun.

2.6.1. *Toepassingsgebied en doelstellingen van het vereiste*

Overeenkomstig artikel 30, leden 4 en 5, moeten de lidstaten het opzetten van financiële steunregelingen voor de renovatie van individuele en stadsverwarmings- en -koelingssystemen bevorderen ([27]). In artikel 26 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie zijn de criteria vastgesteld waaraan stadsverwarmings- en -koelingssystemen moeten voldoen om als efficiënt te kunnen worden aangemerkt, en het tijdschema voor het strenger worden van deze criteria tot 2050.

Stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen worden vaak gefinancierd, gebouwd en geëxploiteerd via publiek-private partnerschappen. Overheden kunnen financieringsfaciliteiten opzetten die rechtstreeks leningen of subsidies verstrekken voor hernieuwbare stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen. Overheden kunnen ook helpen om particuliere financiering voor stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen aan te boren door middel van faciliteiten voor risicodeling en sterk toezicht om coördinatieproblemen op te lossen en financierbare projecten op te zetten. De lidstaten moeten ook de totstandbrenging van lokale deskundigheid en technische bijstand bevorderen, in voorkomend geval, om stadsverwarming en stadskoeling koolstofvrij te maken. Maatregelen om financiering aan te boren worden vaak los gepland van maatregelen om regelgevings- en technische uitdagingen op het gebied van energie-efficiënte renovatie aan te pakken. Het ontbreken van financiering voor de renovatie van individuele en stadsverwarming en stadskoeling is echter vaak eerder te wijten aan tekortkomingen in de stimulerende omgeving dan aan een gebrek aan kapitaal. Naast belemmeringen op het gebied van regelgeving kunnen renovatieprojecten en -programma's te maken krijgen met beperkingen op het gebied van personele middelen, waaronder een gebrek aan lokale deskundigheid op het gebied van energie-audits en energie-efficiënte technologieën; haalbaarheidsstudies; planning en beheer van projecten; juridische, financiële en transactionele kwesties enz.

Technische bijstand door de overheid kan van cruciaal belang zijn om de vraag naar energie-efficiëntie te stimuleren, een pijplijn van rendabele projecten te ontwikkelen en een basis te leggen voor lokale deskundigheid voor de renovatie van individuele en stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen. Diverse EU-faciliteiten, waaronder het Elena-programma (Europese plaatselijke bijstand op energiegebied), de European City Facility en de Horizon 2020-projectontwikkelingsbijstand, hebben een belangrijke rol gespeeld bij het mobiliseren van investeringen in energie-efficiëntie in openbare infrastructuur en openbare en particuliere gebouwen. In overeenstemming met artikel 30, lid 2, moeten de lidstaten met de Commissie samenwerken om deze modellen voor projectontwikkelingsbijstand op nationaal, regionaal en lokaal niveau te kopiëren. Eénloketsystemen zijn ook doeltreffende opties geweest voor het inzetten van financiering naast technische bijstand, om de belemmeringen voor verbeteringen van de energie-efficiëntie, onder meer voor stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen, uitgebreid aan te pakken.

2.6.2. *Keuze van beleidsmaatregelen om aan het vereiste te voldoen*

De lidstaten kunnen voldoen aan de vereisten voor het opzetten van financiële steunregelingen, lokale deskundigheid en technische bijstand voor de renovatie van individuele en stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen door middel van een aantal maatregelen:

— **Specifieke financieringsregelingen opzetten of bestaande financieringsregelingen versterken**: Overheden kunnen binnen bestaande fondsen en programma's financieringsfaciliteiten opzetten die rechtstreeks leningen of subsidies verstrekken voor groene stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen. Zoals in afdeling 2.5 aan bod is gekomen, kunnen leninggarantiefaciliteiten ook worden gebruikt om particuliere financiering te ontsluiten. Financieringsregelingen zouden gericht kunnen zijn op systeembeheerders en/of ESCO's die energie-efficiëntiemaatregelen uitvoeren.

— **Technische bijstand en faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand verstrekken**: Deze faciliteiten kunnen helpen bij de aanleg van een pijplijn van rendabele projecten en de opbouw van lokale deskundigheid die nodig is voor renovatieprogramma's voor individuele en stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen. De lidstaten moeten met de Commissie samenwerken om faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand op nationaal, regionaal en lokaal niveau op te zetten.

([27]) In artikel 30 is bepaald dat deze eis geen afbreuk doet aan de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) inzake staatssteun. In afdeling 4.10 over steun ten behoeve van stadsverwarming en stadskoeling — Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (CEEAG) worden de toepasselijke staatssteunregels gespecificeerd voor financiële overheidssteun voor de modernisering van stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen.

— **Eénloketsystemen invoeren voor de renovatie van verwarmings- en koelingssystemen:** Binnen overheidsinstanties, nutsbedrijven, retailbanken, consumentenorganisaties enz. kunnen éénloketsystemen worden opgezet om naast financiering technische bijstand te verlenen en een lokale basis voor vaardigheden op te bouwen voor het opknappen van individuele en stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen.

3. NATIONALE FONDSEN VOOR ENERGIE-EFFICIËNTIE

Tabel 3-1.

Artikel 30, leden 11, 12, 13, 14 en 15

#	Lid van artikel 30
11	De lidstaten kunnen een nationaal fonds voor energie-efficiëntie oprichten. Het doel van dit fonds is het uitvoeren van maatregelen op het gebied van energie-efficiëntie om de lidstaten te ondersteunen bij de verwezenlijking van hun nationale energie-efficiëntiebijdragen en hun indicatieve trajecten zoals bedoeld in artikel 4, lid 2. Het nationaal fonds voor energie-efficiëntie kan worden opgericht als een specifiek fonds binnen een reeds bestaande nationale faciliteit ter bevordering van kapitaalinvesteringen. Het nationaal fonds voor energie-efficiëntie kan worden gefinancierd met inkomsten uit de veilingen van emissierechten in het kader van de EU-ETS voor de gebouwen- en de vervoersector.
12	Indien de lidstaten overeenkomstig lid 11 van dit artikel nationale fondsen voor energie-efficiëntie oprichten, ontwikkelen zij financieringsinstrumenten, met inbegrip van overheidsgaranties, om te zorgen voor meer particuliere investeringen in energie-efficiëntie en van de in lid 3 van dit artikel bedoelde kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie en innovatieve regelingen. Op grond van artikel 8, lid 3, en artikel 24 ondersteunt het nationale fonds voor energie-efficiëntie de uitvoering van maatregelen prioritair ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers, mensen in huishoudens met een laag inkomen en, in voorkomend geval, mensen die in een sociale woning wonen. Die steun omvat de financiering van energie-efficiëntiemaatregelen voor kmo's, teneinde particuliere financiering voor kmo's te stimuleren en aan te trekken.
13	De lidstaten kunnen toestaan dat overheidsinstanties voldoen aan de verplichtingen van artikel 6, lid 1, door middel van jaarlijkse bijdragen aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie die overeenkomen met het bedrag van de investeringen die nodig zijn om aan die verplichtingen te voldoen.
14	De lidstaten kunnen toestaan dat de aan verplichtingen gebonden partijen voldoen aan hun verplichtingen krachtens artikel 8, leden 1 en 4, door jaarlijks aan het nationale fonds voor energie-efficiëntie een bedrag te storten dat gelijk is aan de investeringen die nodig zijn om aan die verplichtingen te voldoen.
15	De lidstaten kunnen hun inkomsten uit de jaarlijkse emissieruimten op grond van Beschikking nr. 406/2009/EG gebruiken voor de ontwikkeling van innovatieve financieringsoplossingen ter energie-efficiëntieverbetering.

3.1. Toepassingsgebied en doelstellingen

Overeenkomstig artikel 30, lid 11, kunnen de lidstaten een nationaal fonds voor energie-efficiëntie oprichten om de uitvoering van energie-efficiëntiemaatregelen te ondersteunen en hun nationale bijdrage aan de energie-efficiëntie-streefcijfers van de EU voor 2030 te verwezenlijken. Bij wijze van alternatief kunnen de lidstaten ervoor kiezen de bestaande nationale fondsen voor energie-efficiëntie af te stemmen op de herziene bepalingen van artikel 30. In vergelijking met de vereisten van de richtlijn energie-efficiëntie van 2012 (zoals gewijzigd in 2018) is in de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie bepaald dat het nationaal fonds voor energie-efficiëntie steun moet verlenen aan

artikel 8, lid 3, inzake het uitvoeren van verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie en artikel 24 over het beschermen en slagvaardiger maken van kwetsbare afnemers en het verminderen van energiearmoede. Daarnaast moeten de nationale fondsen voor energie-efficiëntie bij voorrang steun verlenen aan kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en mensen die in een sociale woning wonen, en de financiering voor energie-efficiëntiemaatregelen in kmo's uitbreiden. In voorkomend geval moet de financiële overheidssteun uit de nationale fondsen voor energie-efficiëntie worden afgestemd op de regels inzake staatssteun ter verbetering van de energie-efficiëntie ([28]).

3.2. **Keuze van beleidsmaatregelen**

De lidstaten hebben verschillende mogelijkheden om nationale fondsen voor energie-efficiëntie op te richten of te herschikken:

— **Vaststellen van de institutionele governanceregelingen:** Nationale fondsen voor energie-efficiëntie kunnen worden opgericht als een specifiek fonds binnen een reeds bestaande nationale faciliteit ter bevordering van kapitaalinvesteringen. In de governanceregelingen moet worden bepaald dat het fonds tot doel heeft energie-efficiëntiemaatregelen uit te voeren ter ondersteuning van de nationale energie-efficiëntiedoelstellingen en moeten de verantwoordingslijnen worden vastgesteld.

— **Bepalen hoe het fonds zal worden gekapitaliseerd:** Een nationaal fonds voor energie-efficiëntie kan worden gekapitaliseerd uit de overheidsbegroting, financieringsprogramma's van de EU of inkomsten uit veilingen van emissierechten in het kader van het EU-emissiehandelssysteem. Bij het vaststellen en bepalen van de kapitalisatie van nationale fondsen voor energie-efficiëntie moeten de EU-lidstaten met name rekening houden met complementariteit en synergieën met bestaande begrotingsmiddelen die beschikbaar zijn om energie-efficiëntie te ondersteunen in het kader van de programma's van het cohesiebeleid 2021-2027 (EFRO en Cohesiefonds). In afdeling 3.3 wordt beschreven hoe nationale fondsen voor energie-efficiëntie kunnen worden gekapitaliseerd via bijdragen van partijen in plaats van hun verplichtingen uit hoofde van artikel 6, lid 1, artikel 8, leden 1 en 4, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie. Revolverende fondsen kunnen ook inkomsten genereren door hun investeringen en zorgen voor continuïteit.

— **De doelstellingen, prestatiemaatstaven en rapportagevereisten van het fonds bepalen: Overheden moeten doelstellingen en prestatiemaatstaven vaststellen rond de totale energiebesparingen, de soorten ondersteunde projecten en technologieën en de omvang van de particuliere financiering die als hefboom wordt gebruikt. Er moeten ook doelstellingen en prestatiemaatstaven worden opgenomen ter ondersteuning van kmo's, kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en, in voorkomend geval, mensen die in een sociale woning wonen. Er moeten transparante rapportagesystemen worden opgezet om permanente monitoring en evaluatie van de prestaties van het fonds in het licht van deze doelstellingen mogelijk te maken.**

— **De financieringsinstrumenten specificeren die het fonds kan inzetten:** Een nationaal fonds voor energie-efficiëntie kan verschillende van de eerder besproken financieringsinstrumenten inzetten, waaronder overheidsleningen, financieringsregelingen via de voorheffing en leninggaranties voor particuliere groene consumentenkredieten, groene hypotheken, financieringsregelingen via de energierekening en groene obligaties.

3.3. **Het nakomen van de in andere artikelen vastgestelde verplichtingen door middel van bijdragen aan de nationale fondsen voor energie-efficiëntie**

In de volgende artikelen van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie worden de mogelijkheden beschreven voor de lidstaten om aan hun verplichtingen te voldoen door middel van bijdragen aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie:

— Krachtens artikel 4, lid 2, moeten de lidstaten een indicatieve nationale energie-efficiëntiebijdrage vaststellen om gezamenlijk te voldoen aan het streefcijfer van de Unie om het energieverbruik in 2030 met ten minste 11,7 % te verminderen ten opzichte van het referentiescenario. In artikel 4, lid 6, is bepaald dat wanneer de lidstaten onvoldoende vooruitgang boeken bij het voldoen aan hun bijdragen, zij ervoor moeten zorgen dat binnen een jaar aanvullende maatregelen worden uitgevoerd. Een mogelijke maatregel is een vrijwillige bijdrage aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie of een ander financieringsinstrument voor energie-efficiëntie.

([28]) Wat investeringssteun voor energie-efficiëntiemaatregelen betreft, zijn de relevante staatssteunbepalingen de artikelen 38, 38 bis (steun voor eigenaren en huurders van gebouwen), 38 ter (steun voor ESCO's), en 39 (steun verleend via financiële intermediairs) van de algemene groepsvrijstellingsverordening inzake staatssteun (AGVV) en afdeling 4.1 (Steun voor de reductie en verwijdering van broeikasgasemissies, onder meer via steun voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie), 4.2 (Steun voor de verbetering van de energie- en milieuprestaties van gebouwen) en 4.10 (Steun ten behoeve van stadsverwarming en stadskoeling) van de richtsnoeren inzake staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie (CEEAG).

— Krachtens artikel 6, lid 1, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat jaarlijks 3 % van de totale vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die eigendom zijn van overheidsinstanties, wordt gerenoveerd om minstens te worden omgevormd tot bijna-energieneutrale of emissievrije gebouwen ([29]). In dit verband is in artikel 30, lid 13, bepaald dat de lidstaten overheidsinstanties kunnen toestaan aan de in artikel 6, lid 1, vastgestelde verplichtingen te voldoen door middel van jaarlijkse bijdragen aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie die overeenkomen met het bedrag van de investeringen die nodig zijn om aan die verplichtingen te voldoen.

— Krachtens artikel 8, lid 1, moeten de lidstaten een cumulatieve besparing op het eindverbruik bereiken die minstens gelijk is aan 1,3 % van het jaarlijkse finaal energieverbruik voor de periode 2024-2025, 1,5 % van het jaarlijkse finaal energieverbruik in de periode 2026-2027 en 1,9 % van het jaarlijkse finaal energieverbruik in de periode 2028-2030. Krachtens artikel 8, lid 4, moeten de lidstaten in hun nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat informatie verstrekken over de indicatoren die zijn toegepast voor de berekening van de energiebesparingen met betrekking tot artikel 8, lid 1. In dit verband is in artikel 30, lid 14, bepaald dat de lidstaten kunnen toestaan dat de aan verplichtingen gebonden partijen voldoen aan hun verplichtingen krachtens artikel 8, leden 1 en 4, door jaarlijks in het nationaal fonds voor energie-efficiëntie een bedrag te storten dat gelijk is aan de investeringen die nodig zijn om aan die verplichtingen te voldoen. Daartoe zorgen de lidstaten er overeenkomstig artikel 8, lid 2, voor dat de energiebesparingen die voortvloeien uit de maatregelen die door het nationaal fonds voor energie-efficiëntie worden gefinancierd om te voldoen aan de verplichtingen van artikel 8, lid 1, worden berekend overeenkomstig bijlage V bij de richtlijn energie-efficiëntie.

— Artikel 9, lid 1, stelt de lidstaten in staat hun verplichtingen uit hoofde van artikel 8, lid 1, na te komen aan de hand van een verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie. In dat geval kunnen de lidstaten besluiten dat de aan verplichtingen gebonden partijen in het kader van een verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie hun verplichtingen geheel of gedeeltelijk nakomen door middel van een bijdrage aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie.

Wanneer de lidstaten hun verplichtingen in een bepaald jaar niet nakomen, hebben zij de mogelijkheid een jaarlijkse bijdrage te leveren aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie. De lidstaten die voor deze optie kiezen, zullen in een later stadium nog steeds moeten voldoen aan de verplichtingen van artikel 4, lid 2, artikel 6, lid 1, en artikel 8, leden 1 en 4. Het doel is de lidstaten in staat te stellen — door middel van een tijdelijke maatregel in de vorm van een financiële bijdrage aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie — het verschil in hun jaarlijkse nationale verplichtingen te compenseren, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat hun nationale bijdrage aan de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 wordt gehaald en dat de bestaande kloof met betrekking tot de verplichtingen uit hoofde van artikel 8 en artikel 6 in de daaropvolgende jaren wordt aangepakt door de financiering daarvoor in het nationaal fonds voor energie-efficiëntie te reserveren. .

In alle gevallen moeten de jaarlijkse financiële bijdragen gelijk zijn aan de investering die nodig is om de respectieve verplichtingen na te komen en het indicatieve traject te bereiken. Indien zij voor een van deze opties kiezen, bepalen de lidstaten welk type energie-efficiëntiemaatregelen door het nationaal fonds voor energie-efficiëntie worden gefinancierd om te voldoen aan de verplichtingen van artikel 4, lid 6, artikel 6, lid 1, artikel 8, leden 1 en 4, en artikel 9, lid 1, en berekenen zij de energiebesparingen die zij zullen genereren. Voor de berekening van de energiebesparingen maken de lidstaten gebruik van de in bijlage V bij de richtlijn energie-efficiëntie beschreven gemeenschappelijke methoden en beginselen.

De lidstaten berekenen vervolgens de investeringskosten voor het nakomen van hun verplichting om de omvang van de vereiste bijdrage aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie te bepalen. De gegevens die worden gebruikt om deze berekeningen te maken, moeten worden gekoppeld aan de historische prestaties van het nationaal fonds voor energie-efficiëntie (indien dat reeds bestaat), of aan financieringsinstrumenten die de renovatie van openbare gebouwen of andere openbare energie-efficiëntieregelingen ondersteunen. In het kader van de kennisgeving van de methodologie uit hoofde van bijlage V beschrijven de lidstaten, wanneer zij gebruikmaken van een in artikel 30, lid 14, en artikel 4, lid 6, beschreven mogelijkheid, de benadering die is gebruikt om de investeringskosten te ramen, met inbegrip van de methodologie en de gegevens. De berekening moet vooraf en achteraf aan een onafhankelijke beoordeling worden onderworpen. De Commissie zal toezicht houden op de gebruikte methoden door middel van regelmatige interactie met de lidstaten.

([29]) Overeenkomstig artikel 9 van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen.

4. RAPPORTAGEVERPLICHTINGEN

Tabel 4-1.

Artikel 30, leden 17 en 18

#	Lid van artikel 30
17	De lidstaten brengen uiterlijk op 15 maart 2025 en vervolgens om de twee jaar verslag uit aan de Commissie in het kader van hun op grond van artikel 17 en overeenkomstig artikel 21 van Verordening (EU) 2018/1999 ingediende integrale nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat ([30]), over de volgende gegevens: a) het volume aan overheidsinvesteringen in energie-efficiëntie en de gemiddelde hefboomfactor van de overheidsfinanciering ter ondersteuning van energie-efficiëntiemaatregelen; b) het volume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende producten; c) in voorkomend geval, nationale financieringsprogramma's om de aanwending van energie-efficiëntie en beste praktijken te doen toenemen, en innovatieve financieringsregelingen voor energie-efficiëntie. Om het opstellen van het in de eerste alinea van dit lid bedoelde verslag te vergemakkelijken, neemt de Commissie de in die alinea omschreven vereisten op in het gemeenschappelijke model dat is vastgelegd in de overeenkomstig artikel 17, lid 4, van Verordening (EU) 2018/1999 vastgestelde uitvoeringshandelingen.
18	Teneinde aan de in punt b) van de eerste alinea bedoelde verplichting te voldoen, en onverminderd aanvullende nationale maatregelen, houden de lidstaten rekening met de bestaande rapportageverplichtingen voor financiële instellingen, waaronder: a) de rapportagevoorschriften voor kredietinstellingen uit hoofde van Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2178 van de Commissie ([31]); b) de rapportagevereisten inzake ESG-risico's voor kredietinstellingen overeenkomstig artikel 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad ([32]). Om het verzamelen en samenvoegen van gegevens over het volume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie te vergemakkelijken teneinde te voldoen aan de in punt b) van de eerste alinea bedoelde verplichting, verstrekt de Commissie uiterlijk op 15 maart 2024 richtsnoeren aan de lidstaten over de regelingen voor toegang tot en voor het verzamelen en samenvoegen van gegevens over het volume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie op nationaal niveau.

4.1. Toepassingsgebied en doelstellingen

Krachtens artikel 30, lid 17, moeten de lidstaten om de twee jaar verslag uitbrengen over de vooruitgang bij de uitvoering van artikel 30 als onderdeel van de integrale nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat. De lidstaten moeten met name gegevens rapporteren over het volume aan overheidsinvesteringen in energie-efficiëntie, de gemiddelde hefboomfactor en het marktvolume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie.

([30]) Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 663/2009 en (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en (EU) 2015/652 van de Raad, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

([31]) Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2178 van de Commissie van 6 juli 2021 tot aanvulling van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad door vaststelling van de inhoud en de presentatie van door aan artikel 19 bis of artikel 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU onderworpen ondernemingen te rapporteren informatie betreffende ecologisch duurzame economische activiteiten en door vaststelling van de methode om aan deze rapportageverplichting te voldoen (PB L 443 van 10.12.2021, blz. 9).

([32]) Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1).

De lidstaten zijn reeds verplicht om in hun nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat verslag uit te brengen over beleidslijnen en maatregelen die het verwezenlijken van de in deze verslagen vastgestelde doelstellingen, streefcijfers en bijdragen, ondersteunen. Deze rapportageverplichting omvat nationale financieringsprogramma's die zijn opgezet om het gebruik van energie-efficiëntie en beste praktijken te bevorderen, en innovatieve financieringsregelingen voor energie-efficiëntie. De lidstaten zullen dit systeem gebruiken om alle relevante informatie te rapporteren om te voldoen aan de rapportageverplichting uit hoofde van artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie. Het gaat onder meer om maatregelen die voorzien in overheidsfinanciering voor energie-efficiëntiedoelstellingen. Beleid en maatregelen die gericht zijn op het bevorderen van particuliere financiering voor energie-efficiëntie moeten ook worden gerapporteerd, bijvoorbeeld via technische bijstand, projectontwikkelingsbijstand of maatregelen om met particuliere middelen gefinancierde innovatieve financieringsregelingen mogelijk te maken (bv. financiering via de energierekening).

Om verslag uit te brengen over het totale volume aan overheidsinvesteringen en de gemiddelde hefboomfactoren, moeten de lidstaten gebruikmaken van de informatie die reeds in de bestaande nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat is vereist om het volume aan overheidsinvesteringen en de gemiddelde hefboomfactor te meten die is bereikt met overheidsfinanciering ter ondersteuning van energie-efficiëntiemaatregelen.

In het kader van de actualisering van de rapportagerichtsnoeren voor de nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat zal de Commissie verdere richtsnoeren verstrekken over rapportageverplichtingen voor het onder punt b hierboven vermelde volume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie.

Om verslag uit te brengen over het totale volume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, zullen de lidstaten synergieën moeten benutten en overlapping moeten vermijden met de vereisten inzake gegevens die door financiële instellingen worden bekendgemaakt in het kader van de verordening informatieverschaffing over duurzame financiering (SFDR), de EU-taxonomie ([33]) en de openbaarmakingsvereisten voor ESG-risico's voor kredietinstellingen overeenkomstig Verordening (EU) nr. 575/2013 betreffende kapitaalvereisten ([34]). Dit systeem van classificatie en financiële openbaarmaking kan door de lidstaten worden gebruikt om te voldoen aan elementen van de rapportageverplichtingen van artikel 30. In 2024 zullen grote financiële instellingen met effecten die op een gereglementeerde markt in de EU genoteerd zijn, de op de taxonomie afgestemde activiteiten in verband met klimaatdoelstellingen openbaar moeten maken. Vanaf januari 2026 zullen alle kredietinstellingen in de EU ook verslag moeten uitbrengen over de afstemming op de taxonomie van hun handelsportefeuille.

Het taxonomiekader omvat verschillende economische activiteiten die relevant zijn voor de doelstellingen van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie (bv. individuele renovatiemaatregelen die bestaan uit de installatie, het onderhoud of de reparatie van energie-efficiëntieapparatuur en de geïntegreerde renovatie van bestaande gebouwen). Om het totale volume aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie te berekenen, zullen de lidstaten de gerapporteerde leningen moeten aggregeren die door ondernemingen zijn gemarkeerd als afgestemd op de economische activiteiten die relevant zijn voor de doelstellingen van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie en deze moeten toevoegen aan het volume aan openbare kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie. De lidstaten zullen moeten vaststellen welke binnenlandse entiteiten die toezicht houden op de uitvoering van de bestaande openbaarmakingsverplichtingen deze rapportage zullen ondersteunen door toegang te verlenen tot gegevens die door financiële instellingen (regelgevende autoriteit voor het bankwezen enz.) openbaar worden gemaakt.

Tot slot zullen de lidstaten, naast de afstemming op de taxonomie, in hun rapportage ook een raming moeten opnemen van de volumes aan kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie die niet op de taxonomie zijn afgestemd, maar niettemin tot een hogere energie-efficiëntie leiden.

([33]) In Verordening (EU) 2019/2088 betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiëledienstensector (SFDR) is een alomvattend rapportagekader gecreëerd voor financiële producten en financiële entiteiten. De SFDR-vereisten zijn gekoppeld aan de vereisten krachtens de EU-taxonomie door "ecologisch duurzame economische activiteiten", zoals gedefinieerd in de taxonomieverordening, op te nemen in de definitie van "duurzame beleggingen" in de SFDR. In de EU-taxonomie en de SFDR samen worden de inhoud, methodologie en presentatie gespecificeerd van de door financiële en niet-financiële ondernemingen openbaar te maken informatie over het aandeel van ecologisch duurzame economische activiteiten in hun bedrijfs-, beleggings- of kredietverleningsactiviteiten.

([34]) Bij de openbaarmaking en rapportage van gegevens moet met name gebruik worden gemaakt van synergieën en overlapping worden vermeden met vereisten voor kredietinstellingen overeenkomstig artikel 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013 (VKV), openbaar gemaakt overeenkomstig de technische uitvoeringsnormen — Uitvoeringsverordening (EU) 2022/2453 van de Commissie van 30 november 2022 tot wijziging van de in Uitvoeringsverordening (EU) 2021/637 vastgestelde technische uitvoeringsnormen wat betreft de openbaarmaking van ecologische, sociale en governancerisico's.